

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

MINISTERUL ECONOMIEI ȘI INFRASTRUCTURII AL REPUBLICII MOLDOVA

Raport lunar privind evoluția social-economică a Republicii Moldova

CONFORM DATELOR DISPONIBILE LA 30.06.2021

Chisinău 2021

CUPRINS

Sumar executiv	4
1. Sectorul real	7
1.1. Produsul Intern Brut.....	7
1.2. Industria.....	9
1.3. Agricultură.....	11
1.4. Transportul de mărfuri și pasageri.....	12
1.5. Comerțul intern de bunuri și servicii.....	13
1.6. Activitatea turistică.....	14
1.7. Investiții în active imobilizate.....	14
2. Sectorul monetar	16
2.1. Inflația.....	16
2.2. Cursul de schimb și piața valutară.....	18
2.3. Indicatorii monetari.....	20
3. Finanțe publice	24
3.1. Bugetul public național.....	24
3.2. Datoria de stat administrată de Guvern.....	25
4. Sectorul extern	27
4.1. Balanța de plăți externe.....	27
4.2. Comerț internațional cu mărfuri.....	32
4.2.1. Exporturi (FOB).....	34
4.2.2. Importuri (CIF).....	36
4.2.3. Indicii comerțului internațional cu mărfuri în trimestrul I 2021.....	38
5. Sectorul social	39
5.1. Piața muncii.....	39
5.2. Remunerarea muncii.....	40
5.3. Veniturile și cheltuielile populației.....	41

Lista figurilor

Figura 1.1. Evoluția trimestrială a Produsului intern brut în anii 2019-2021 (%)	7
Figura 1.2. Evoluția PIB pe resurse și contribuția sectoarelor (%), anii 2018-2021	7
Figura 1.3. Contribuția sectoarelor la evoluția PIB (%), trimestrul I 2021	8
Figura 1.4. Evoluția PIB pe utilizări și contribuția sectoarelor (%), anii 2017-2020.....	9
Figura 1.4. Evoluția lunară a sectorului industrial, %, 2020-2021.....	9
Figura 1.5. Evoluția sectorului industrial, ianuarie-aprilie, 2015-2021, %	10
Figura 1.6. Principalele ramuri care au influențat evoluția industriei în ianuarie-aprilie 2021, p.p.	10
Figura 1.7. Evoluția producției agricole, trimestrul I, 2010-2021	11
Figura 1.8. Evoluția efectivului de vaci, 2010-2021.....	11
Figura 1.9. Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, %	12
Figura 1.10. Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, %.....	12
Figura 1.11. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, %.....	13
Figura 1.12. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor, %	13
Figura 1.13. Numărul turiștilor cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiune de cazare, mii persoane	14
Figura 1.14. Evoluția volumului investițiilor, ianuarie-martie 2017-2021, %	14
Figura 1.15. Contribuția surselor de finanțare la evoluția investițiilor, ianuarie-martie 2021	15
Figura 1.16. Gradul de influență asupra evoluției investițiilor pe tipuri de active, ianuarie-martie 2021	15
Figura 2.1. Dinamica ratei anuale a inflației, %.....	16
Figura 2.2. Dinamica indicilor prețurilor internaționale la principalele grupe de produse (2016=100), %	16
Figura 2.3. Contribuția principalelor componente la rata inflației, mai față de decembrie a anului precedent (p.p.)	17
Figura 2.4. Creșterea (+) /scăderea (-) prețurilor la principalele produse alimentare,	17
Figura 2.5. Creșterea (+) /scăderea (-) prețurilor la principalele mărfuri nealimentare,	18
Figura 2.6. Creșterea (+) /scaderea (-) tarifelor la principalele servicii prestate populației,	18
Figura 2.7. Evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de dolarul SUA și Euro, Lei/USD, Lei/EUR	18
Figura 2.8. Gradul de acoperire a cererii nete de valută străină din partea agenților economici prin oferta netă de valută străină de la persoanele fizice, %.....	19
Figura 2.9. Activele oficiale de rezervă ale Băncii Naționale a Moldovei	19
Figura 2.10. Structura Masei monetare M3.....	20
Figura 2.11. Contribuția la evoluția masei monetare M3, sfârșitul lunii mai a anilor 2017-2021, p.p.	20
Figura 2.12. Soldul depozitelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii mai 2017-2021	20
Figura 2.13. Dinamica lunară a depozitelor noi atrase, mil. lei.....	21
Figura 2.14. Soldul creditelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii mai 2017-2021	21
Figura 2.15. Portofoliul de credite pe sectorul bancar al Republicii Moldova la sfârșitul lunii mai 2020 - 2021, mil. lei	22
Figura 2.16. Dinamica lunară a creditelor noi acordate după tip de valută, mil. lei.....	22
Figura 2.17. Creditele noi acordate după tip de utilizatori, mil. lei	23
Figura 2.18. Creditele noi acordate persoanelor fizice, mil. lei.....	23
Figura 2.19. Evoluția ratei de bază și a ratelor dobânzii la depozite și credite, %.....	23
Figura 3.1. Evoluția lunară a veniturilor și cheltuielilor bugetare în anii 2020-2021	24
Figura 3.2. Contribuția componentelor la creșterea veniturilor bugetare (%), ianuarie-aprilie 2021	24

Figura 3.3. Structura veniturilor bugetare (%).....	25
Figura 3.4. Contribuția componentelor la creșterea cheltuielilor (%), ianuarie-mai 2021.....	25
Figura 3.5. Datoria de stat la data de 31 mai a anilor 2016 -2021, mil. lei	25
Figura 3.6. Evoluția lunară a datoriei de stat internă și externă (%), anii 2020-2021	26
Figura 3.7. Structura VMS pe maturități, %.....	26
Figura 4.1. Principalele componente ale contului curent, mil. dolari SUA.....	27
Figura 4.2. Comerțul internațional cu bunuri, mil. dolari	28
Figura 4.3. Comerțul internațional cu servicii, mil. dolari.....	28
Figura 4.4. Exportul serviciilor de telecomunicații, informatică și informații, mil. dolari.....	28
Figura 4.5. Veniturile primare nete, mil. dolari.....	29
Figura 4.6. Veniturile secundare nete, mil. dolari	29
Figura 4.7. Contul financiar, mil. dolari	30
Figura 4.8. Achiziția netă de active financiare a investițiilor directe pe instrumente , mil. dolari.....	31
Figura 4.9. Acumularea netă de pasive a investițiilor directe pe instrumente, mil. dolari	31
Figura 4.10. Structura ISD pe activități economice (capital propriu) la 31.03.2021, %	31
Figura 4.11. Remiterile personale primite de rezidenții Republicii Moldova din străinătate, mil. dolari	32
Figura 4.12. Evoluția comerțului internațional cu mărfuri (ianuarie-aprilie).....	32
Figura 4.13. Evoluția lunară a exporturilor (%) și.....	33
Figura 4.14. Evoluția lunară a importurilor (%) și contribuția pe grupe de țări (p.p.), în anii 2020-2021.....	33
Figura 4.15. Exporturile cu mărfuri pe grupe de țări, mil. dolari (ianuarie-aprilie 2021)	34
Figura 4.16. Principalele țări partenere, (ianuarie-aprilie 2021).....	34
Figura 4.17. Exporturile (FOB) pe principalele secțiuni conform CSCI, rev.4 (ianuarie-aprilie 2021)	35
Figura 4.18. Importurile cu mărfuri pe grupe de țări, mil. dolari (ianuarie-aprilie 2021)	36
Figura 4.19. Principalele țări partenere, (ianuarie-aprilie 2021).....	36
Figura 4.20. Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor pe secțiuni conform CSCI, rev.4, p.p. (ianuarie-aprilie 2021).....	37
Figura 4.21. Importurile (CIF) pe principalele secțiuni conform CSCI, rev.4 (ianuarie-aprilie 2021).....	37
Figura 4.22. Indicele raportului de schimb pe secțiuni de mărfuri în trimestrul I 2021 (%).....	38
Figura 5.1. Repartizarea populației de 15 ani și peste (trimestrul I 2021), mii persoane.....	39
Figura 5.2. Populația ocupată pe activități economice, mii persoane	39
Figura 5.3. Numărul șomerilor, persoane.....	39
Figura 5.4. Evoluția câștigului salarial mediu pe economie, sectorul bugetar și real, (trimestrul I 2017- 2021).....	40
Figura 5.5. Câștigul salarial mediu lunar pe activități economice, lei	40
Figura 5.6. Structura veniturilor disponibile în anul 2020, %	41
Figura 5.7. Structura cheltuielilor de consum în anul 2020, %	41

Sumar executiv

Economia națională a intrat pe o traiectorie ascendentă în trimestrul I al anului curent.

Produsul intern brut (PIB) a însumat 46,5 miliarde lei și a înregistrat creștere reală de 1,8% față de trimestrul I 2020. Relansarea activității investiționale, a consumului intern, înviorarea activității economice în sectorul real al economiei sunt factorii determinanți care au favorizat această creștere. Majoritatea sectoarelor în care a fost resimțită înviorare au generat influență pozitivă asupra PIB: Comerț cu ridicata și cu amănuntul (+0,7% contribuție la PIB), Industria prelucrătoare (+0,6% contribuție la PIB), Informații și comunicații (+0,4% contribuție la PIB), Tranzacții imobiliare (+0,4% contribuție la PIB), Construcții (+0,4% contribuție la PIB), Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+0,3% contribuție la PIB) etc. Totodată, se evidențiază relansarea activității investiționale și a consumului privat, care au influențat PIB cu 7,6% și 2,4%, respectiv. Revigorarea cererii interne a determinat creșterea importurilor, în timp ce exporturile au fost în diminuare și, astfel, exportul net a avut o influență negativă asupra PIB și a sustras 8,2% din creștere.

Sectorul industrial este în creștere. În ianuarie-aprilie 2021 volumul producției industriale a crescut cu 11,9%. S-a majorat producția în toate subramurile industriei: industria extractivă (+9%), sectorul energetic (+26,6%), industria prelucrătoare (+8%), inclusiv: industria ușoară (+36,2%), fabricarea de mobilă (+68,3%), produse din minerale nemetalice (+22,1%), etc. Totuși, industria alimentară și o parte din ramurile industriei constructoare de mașini rămân în declin, fiind afectate în continuare de consecințele secetei și ale pandemiei.

Volumului producției agricole a scăzut în primul trimestru 2021 cu 13,3%. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea producției în sectorul zootehnic cu 13,5%, care ocupă în trimestrul I o cotă de 99% în volumul total al producției agricole. Sectorul zootehnic a fost afectat de seceta din anul 2020, precum și de micșorarea continuă a efectivului de vaci și subdezvoltarea activităților de antreprenariat în acest domeniu.

Sectorul transportului de mărfuri și pasageri înregistrează rezultate negative. În ianuarie-aprilie 2021 transportul de mărfuri a scăzut cu 0,7%, iar transportul de pasageri - cu circa 6,9%. De remarcat că, în luna aprilie 2021 numărul de pasageri transportați a crescut de 5,1 ori, iar transportul de mărfuri - cu 44,9%, în special din cauza bazei joase de comparație din aprilie 2020.

Evoluția comerțului cu amănuntul și a comerțului cu servicii prestate populației indică o îmbunătățire a cererii din partea populației. În ianuarie-aprilie 2021 comerțul de bunuri cu amănuntul a înregistrat o creștere de 21,4% (în prețuri comparabile), iar comerțul cu servicii de piață prestate populației - cu 52%. A fost în creștere și volumul tranzacțiilor realizate de întreprinderi: volumul serviciilor prestate întreprinderilor a crescut cu 13,4%, iar volumul comerțului cu ridicata - cu 5,9% (în prețuri curente). De asemenea, este în creștere și comerțul cu autovehicule (+52,8%) (în prețuri curente).

Turismul continuă să fie afectat de consecințele pandemiei COVID-19. În trimestrul I 2021 agențiile de turism și tur-operatorii au acordat servicii la circa 22,1 mii de turiști și excursioniști, ce constituie doar 57% față de trimestrul I 2020. Din numărul total de turiști, circa 67% au constituit turiștii rezidenți (locali) și circa 33% - turiștii nerezidenți (străini).

Volumul investițiilor în active imobilizate a crescut esențial în I trimestru al anului 2021 (+14,8%). S-au majorat semnificativ investițiile în mașini și utilaje (+21%), mijloace de transport (+51%), precum și în construcții inginerești (+11,4%). Această evoluție a fost determinată de situația creditară favorabilă, creșterea investițiilor publice și a celor finanțate din surse străine. Totodată, investițiile în clădirile rezidențiale și nerezidențiale rămân în scădere (-5,7%).

Rata inflației se menține pe o traiectorie ascendentă. Totodată, rata inflației anuală (mai 2021 față de mai 2020) rămâne sub limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%), constituind 3,1%.

Leul moldovenesc s-a depreciat față de dolarul american și Euro. În lunile ianuarie-mai 2021 moneda națională a marcat o depreciere de 2,3% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2021 până la 17,21 lei la 31.05.2021). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 1,5%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 31.05.2021 a atins 3783,2 mil. dolari, fiind la nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2020 și majorându-se cu 20,6% față de situația la 29.05.2020.

Banca Națională a Moldovei continuă sa promoveze politica monetară relaxantă. Ca rezultat, masa monetară M3 la sfârșitul lunii mai 2021 a constituit circa 112,2 mild. lei, majorându-se cu 20,3% comparativ cu sfârșitul lunii mai a anului 2020. Cererea pentru credite este în creștere: volumul creditelor noi acordate în ianuarie-mai 2021 a înregistrat o majorare cu circa 31,7% față de perioada respectivă a anului 2020.

Veniturile bugetare se mențin pe un trend pozitiv, în luna mai fiind înregistrată +27% creștere. Cumulativ în ianuarie-mai la Bugetul public național au fost încasate venituri în valoare de circa 28,1 mild. lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 20,8% față de perioada similară a anului 2020. Rezultatul pozitiv se datorează în mare parte relansării consumului intern, care a favorizat majorarea încasărilor din impozite și taxe pe mărfuri și servicii. Totodată, au fost realizate cu 17,6% mai multe cheltuieli, acestea însumând circa 31,2 mild. lei. Cheltuielile pentru ocrotirea sănătății și protecție socială au avut cea mai mare contribuție la majorarea cheltuielilor bugetare totale. Astfel, deficitul bugetar a atins nivelul de -3 160,7 mil. lei.

Nivelul Datoriei de stat administrată de Guvern este în creștere continuă - 74,2 mild. lei, cu o majorare de circa 25% față de aceeași situație din anul precedent. Conform datelor de la sfârșitul lunii mai, datoria de stat internă însumează 33,7 mild. lei și înregistrează creștere cu 30,4%. Totodată, datoria de stat externă este la nivel de circa 2,3 mild. dolari SUA (40,5 mild. lei), care a crescut cu 20,7% (cu 20,6% - în moneda națională). Consecințele crizei pandemice continuă să accentueze necesitatea de finanțare a bugetului și, astfel, în lunile ianuarie-mai 2021 au fost înregistrate intrări de surse externe de finanțare în sumă de 2 236,3 mil. lei.

Datorită restabilirii cererii interne, deficitul contului curent al balanței de plăți s-a majorat de circa 1,7 ori în trimestrul I 2021, constituind 12,8% în raport cu PIB. Volumul remiterilor personale primite din străinătate a crescut cu 5%. Concomitent, intrările de investiții străine directe au fost în creștere de 2,3 ori, dar, totuși, volumul acestora a fost insuficient pentru a atinge nivelul pre-criză.

Comerțul internațional cu bunuri a înregistrat creștere. Relansarea economică în țările partenere a rezultat în primele 4 luni 2021 prin majorarea exporturilor (FOB) cu 9,5% comparativ cu 4 luni 2020. Restabilirea cererii interne față de bunuri din partea agenților economici și a

populației a condus la majorarea importurilor (CIF) cu 28,0%. Soldul negativ al balanței comerciale (FOB/CIF) s-a majorat cu 46,4%.

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în trimestrul I 2021 a constituit 8468,6 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 10,9% față de trimestrul I 2020. În termeni reali salariul s-a majorat cu 10%. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 401 Euro sau 484 dolari SUA. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 7463 lei, fiind în creștere cu 5,3%, iar în sectorul real – 8839,8 lei și s-a majorat cu 12,8%, respectiv (în termeni nominali).

Mărimea medie a **pensiei lunare** la 01.04.2021 a constituit 2154,94 lei (până la indexare) și s-a majorat cu 12,6% față de aceeași dată a anului 2020 în termeni nominali.

Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în trimestrul I 2021 a înregistrat valoarea de 4,3%, fiind mai înaltă față de trimestrul I 2020 (4,1%). Numărul **șomerilor** înregistrați la oficiile forței de muncă în ianuarie-mai 2021 a constituit circa 15,9 mii persoane și s-a micșorat cu circa 34% față de ianuarie-mai 2020.

În anul 2020 **veniturile disponibile** ale populației au constituit în medie pe o persoană pe lună 3096,6 lei și s-au majorat cu 7,5% (în termeni nominali), iar **cheltuielile** medii lunare de consum - au rămas practic la nivelul anului precedent și au însumat în medie pe o persoană 2791,2 lei.

Mărimea minimului de existență în anul 2020 a constituit în medie pe lună pentru o persoană 2088,4 lei, în creștere față de anul 2019 cu 2,8% (în termeni nominali).

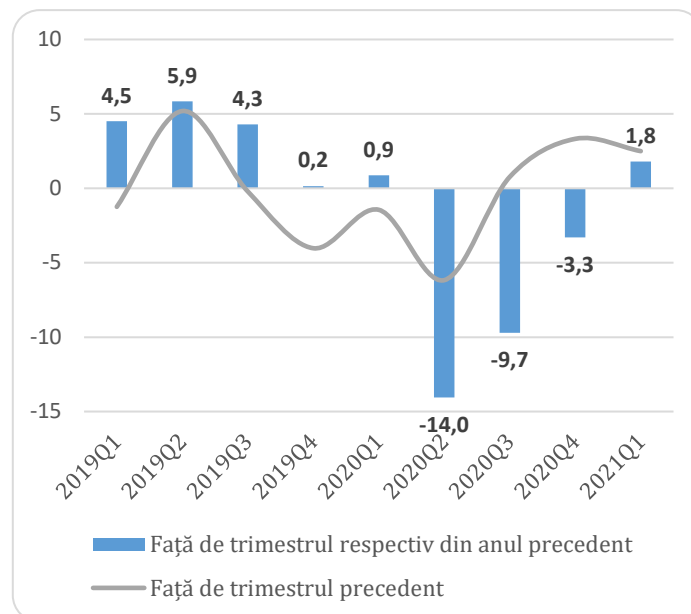
1. Sectorul real

1.1. Produsul Intern Brut

Conform datelor statistice publicate de Biroul Național de Statistică, economia națională a intrat pe o traiectorie ascendentă în trimestrul I al anului curent: Produsul intern brut a însumat 46,5 miliarde lei și a înregistrat creștere reală de 1,8% față de același trimestru al anului precedent și 2,5% față de trimestrul IV 2020.

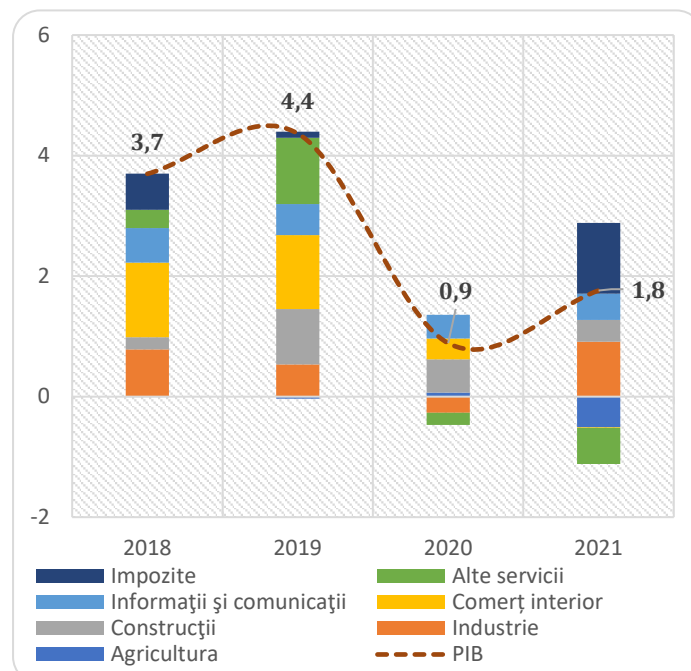
Relansarea activității investiționale, a consumului intern, înviiorarea activității economice în sectorul real al economiei sunt factorii determinanți care au favorizat această creștere.

Figura 1.1. Evoluția trimestrială a Produsului intern brut în anii 2019-2021 (%)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.2. Evoluția PIB pe resurse și contribuția sectoarelor (%), trimestrul I al anilor 2018-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

Pe categorii de resurse, influență pozitivă a fost generată de sectoarele în care a fost resimțită înviiorare: Comerț cu ridicata și cu amănuntul (+0,7% contribuție la PIB), Industria prelucrătoare (+0,6% contribuție la PIB), Informații și comunicații (+0,4% contribuție la PIB), Tranzacții imobiliare (+0,4% contribuție la PIB), Construcții (+0,4% contribuție la PIB), Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+0,3% contribuție la PIB) etc.

Figura 1.3. Contribuția sectoarelor la evoluția PIB (%), trimestrul I 2021

Evoluția pozitivă a comerțului interior cu amănuntul și a comerțului cu servicii prestate populației, indică o îmbunătățire a cererii din partea populației, generând o creștere de 4,5% a Valorii Adăugate Brute (VAB).

Sectorul industrial a revenit pe un trend ascendent în trimestrul I 2021 și a avut un rezultat de +6,1% a VAB. Sectorul energetic a avut cel mai mare impact pozitiv asupra creșterii sectorului industrial, precum și unele ramuri ale industriei prelucrătoare: industria ușoară, fabricarea de mobilă, produse din minerale nemetalice, mașini, utilaje și echipamente etc.

Activitatea de construcții continuă să susțină economia și în anul curent. Creșterea de 5,5% s-a datorat majorării cu 13,5% a volumului de lucrări de construcții noi și cu 18,6% a lucrărilor de întreținere și reparații curente. De asemenea, a sporit volumul lucrărilor de construcții în clădiri rezidențiale cu 16,6% și lucrărilor de construcții inginerești cu 15,7%.

Semne de revigorare se atestă și în sectorul IT, care a marcat o creștere de 6,5% în primul trimestru. Această evoluție se datorează, în mare parte, relansării cererii pentru serviciile IT și serviciile informatice, politicilor favorabile dezvoltării sectorului, în special, regimului fiscal distinct în care operează rezidenții parcului virtual „Moldova IT Park” etc.

Relansarea consumului intern și intensificarea importurilor au determinat încasări mai mari din impozite și taxe pe mărfuri și servicii la Bugetul public național și, prin urmare, creșterea de 8,6% a Impozitelor nete pe produse au generat un impact de 1,2% la PIB.

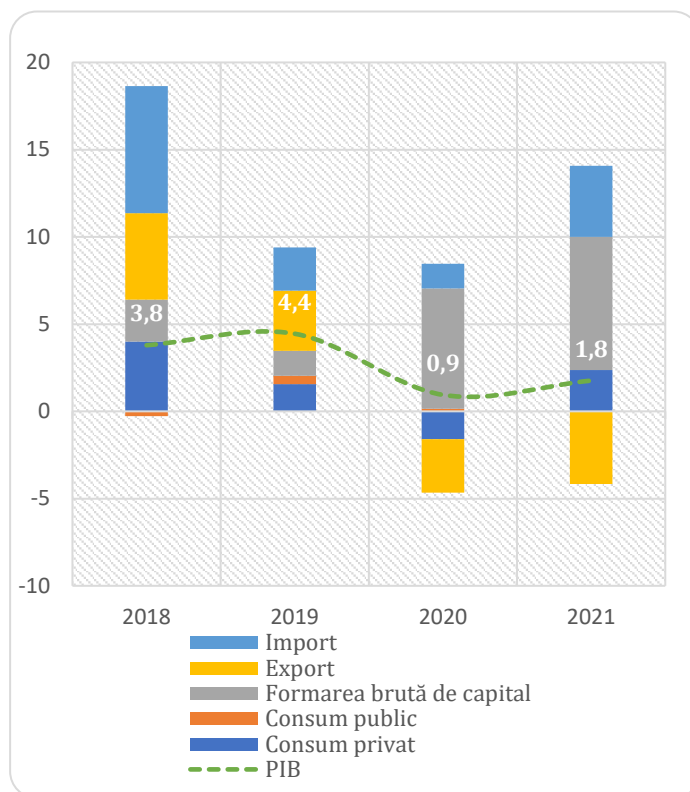
Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.4. Evoluția PIB pe utilizări și contribuția sectoarelor (%), anii 2017-2020

Pe partea cererii, creșterea PIB a fost impulsionată de activitatea investițională și consumul populației. Relansarea cererii interne a favorizat creșterea importurilor de bunuri și servicii cu 7,1% (în termeni reali), în timp ce exporturile au fost în diminuare cu 12,3%. Respectiv, exportul net a avut o influență negativă și a sustras 8,2% din creșterea PIB.

Formarea brută de capital fix a crescut cu 14,2% și a contribuit cu 2,9% la PIB. Evoluția pozitivă a activității investiționale a fost determinată de situația creditară favorabilă, continuarea proiectelor investitorilor străini, a proiectelor de infrastructură, procurarea de către stat a mijloacelor de transport urban public și transport medical asistat de urgență.

După descreșterile continue din anul precedent, consumul populației revine treptat pe o traiectorie pozitivă (+2,8% creștere și +2,4% contribuție la PIB), ca rezultat al creșterilor veniturilor disponibile (veniturilor salariale, transferurilor de mijloace bănești din străinătate efectuate de persoanele fizice prin bănci), precum și a îmbunătățirii sentimentului de încredere a consumatorilor în starea actuală a economiei și în perspectivele de creștere economică în urma atenuării consecințelor pandemiei.

Sursă: Biroul Național de Statistică

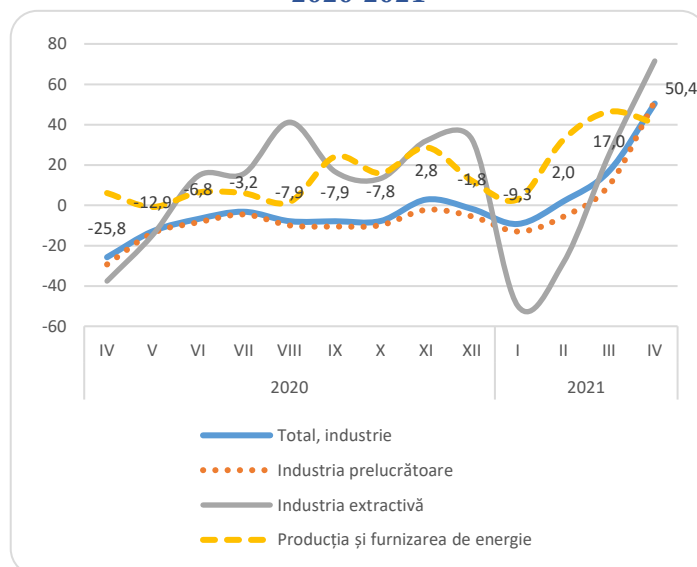
1.2. Industria

Sectorul industrial este în creștere. În ianuarie-aprilie 2021 volumul producției industriale s-a majorat cu 11,9% comparativ cu perioada similară a anului 2020. Au fost în creștere toate ramurile industriale:

- ↑ Industria prelucrătoare: +8%.
- ↑ Industria extractivă: +9%.
- ↑ Producția și furnizarea de energie: +26,6%.

Creșterea sectorului industrial s-a datorat relansării unor ramuri ale industriei prelucrătoare, precum și majorării producției ramurii energetice. Totuși, consecințele secetei din 2020 și ale pandemiei s-au reflectat în involuția industriei alimentare și altor ramuri exportatoare.

Principalele ramuri care au influențat pozitiv evoluția industriei în ianuarie-aprilie 2021 au fost:

Figura 1.5. Evoluția lunară a sectorului industrial, %, 2020-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

- producția și furnizarea de energie (+26,6%);
- fabricarea produselor textile (+44,5%);
- fabricarea de mobilă (+68,3%);
- fabricarea de îmbrăcăminte (+24,5%);
- fabricarea produselor din minerale nemetalice, inclusiv a cimentului, sticlei, materialelor de construcții din argilă, beton, ipsos (+22,1%);
- fabricarea încălțămintei (+38,7);
- fabricarea de mașini și utilaje cu destinație specială (+27,6%);
- fabricarea articolelor din plastic (+7,9%).

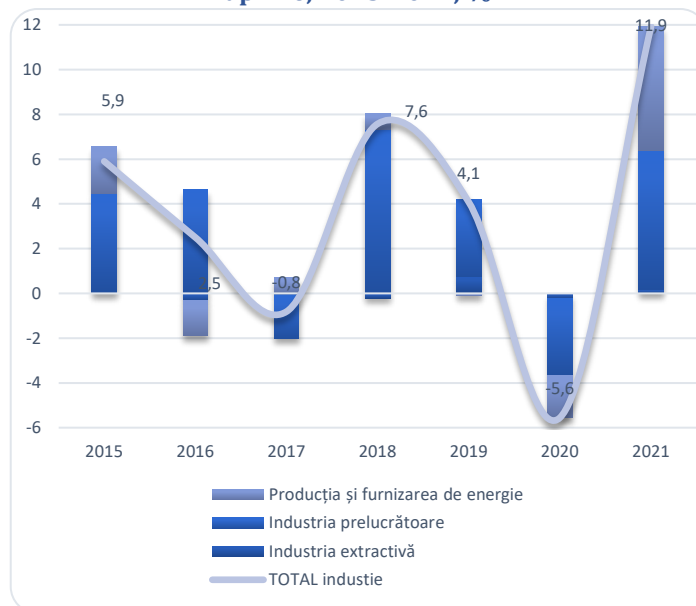
Principalele ramuri care au scăzut în ianuarie-martie 2021, au fost:

- fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale (-60,9%).
- prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (-21,3%);
- fabricarea produselor chimice de bază (-23,4%).
- fabricarea de piese și accesorii pentru autovehicule și motoare (-7,4%);
- prelucrarea și conservarea cărnii (-4%);
- fabricarea produselor de morărit (-28,9%)
- fabricarea săpunurilor, detergenților și a produselor de întreținere și cosmetice (-39,8%).

Factorii de influență asupra sectorului industrial:

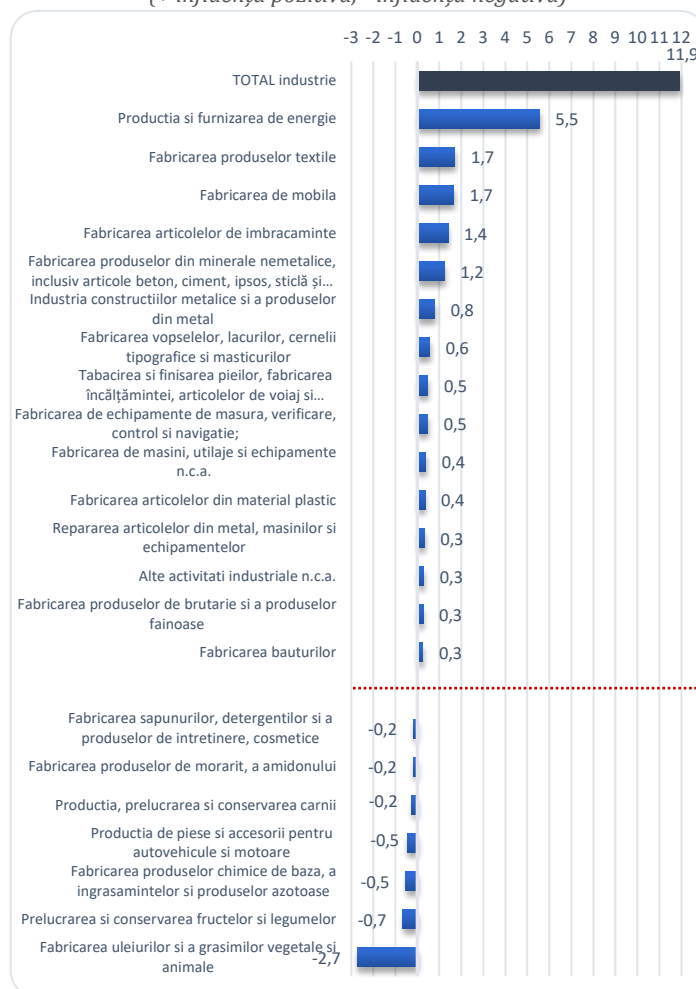
- ↑ atenuarea treptată a impactului negativ al pandemiei COVID-19;
- ↑ restabilirea cererii interne față de bunurile industriale din partea agenților economici și a populației;
- ↑ diminuarea prețurilor la producția și furnizarea de energie;
- ↓ deficitul de producție agricolă ca rezultat al condițiilor meteorologice nefavorabile din anul 2020 cu repercusiuni asupra industriei alimentare.

Figura 1.6. Evoluția sectorului industrial, ianuarie-aprilie, 2015-2021, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.7. Principalele ramuri care au influențat evoluția industriei în ianuarie-aprilie 2021, p.p.
(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.3. Agricultură

În primul trimestru al anului 2021, producția globală agricolă a scăzut semnificativ (-13,3%), însumând circa 1,7 mild. lei. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea producției în sectorul zootehnic:

- 📉 Producția animalieră a scăzut cu 13,5%.
- 📈 Producția vegetală a crescut cu circa 8,2%.

Scăderea sectorului zootehnic, care ocupă în trimestrul I o cotă de 99% în producția globală agricolă, a fost determinată de descreșteri în toate categoriile de producție animalieră:

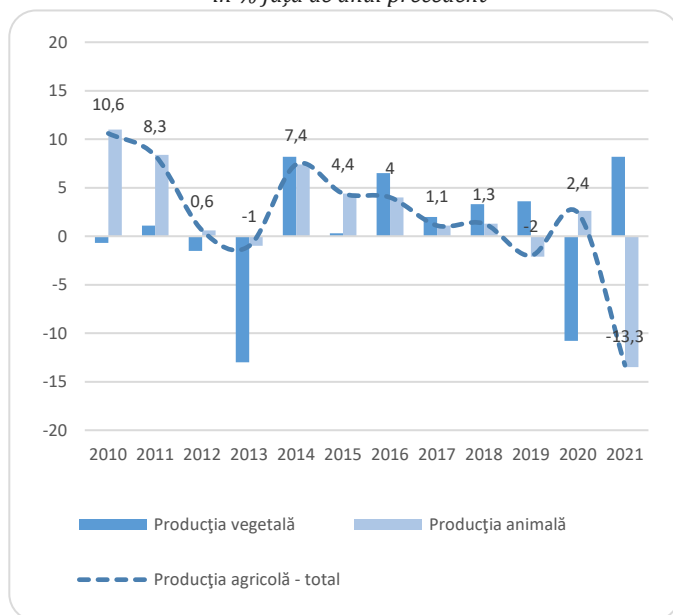
- producția în masă vie a vitelor și păsărilor (-13,1%).
- producției de lapte (-14,6%).
- producției de ouă (-13,9%).

Factorii de bază ce au influențat evoluția sectorului agricol în trimestrul I au fost:

- 📉 Consecințele secetei din anul 2020 asupra sectorului zootehnic.
- 📉 Micșorarea efectivului de vaci (-11% în I trimestru 2021) și respectiv a producției de lapte.
- 📉 Concentrarea efectivului de vaci în gospodăriile individuale ale populației (circa 92%) și subdezvoltarea activităților de antreprenariat în zootehnie.
- 📉 Imposibilitatea certificării calității producției animaliere pentru export în Uniunea Europeană.

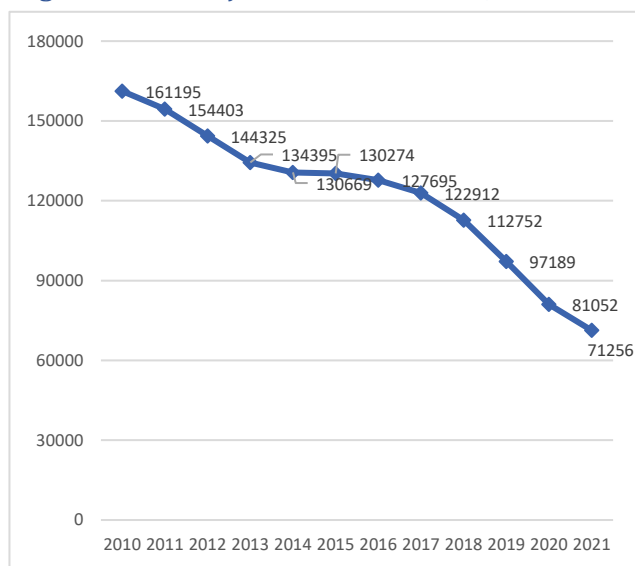
Figura 1.8. Evoluția producției agricole, trimestrul I, 2010-2021

în % față de anul precedent

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.9. Evoluția efectivului de vaci, 2010-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.4. Transportul de mărfuri și pasageri

În pofida creșterii semnificative din luna aprilie, în perioada ianuarie-aprilie 2021 transportul de mărfuri a acumulat un rezultat negativ. Volumul mărfurilor transportate a însumat 4618 mii tone, diminuându-se cu 0,7% comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 2020. Impactul negativ este cauzat de involuțiile din sectorul feroviar:

- ↓ transportul rutier: +9,3%
- ↓ transportul feroviar: -34,6%
- ↑ transportul aerian: +17,1%
- ↑ transportul naval: +69,4%.

Datele pentru luna aprilie arată o creștere a serviciilor de transport al mărfurilor pe toate căile de transport (+44,9), fiind explicate, în special, de involuțiile semnificative din anul 2020 cauzate de pandemia COVID-19.

Numărul pasagerilor transportați în ianuarie-aprilie 2021 a fost în scădere cu 6,9% comparativ cu ianuarie-aprilie 2020, fiind transportați în total circa 19,3 mil. pasageri. Este de remarcat că, în luna aprilie numărul pasagerilor transportați s-a majorat de 5,1 ori pe fonul descreșterilor din luna aprilie 2020. Totuși, circulația pasagerilor nu a revenit la nivelul de până la criză, numărul pasagerilor din luna aprilie 2021 fiind de aproape 2 ori mai mic decât numărul pasagerilor din aprilie 2019.

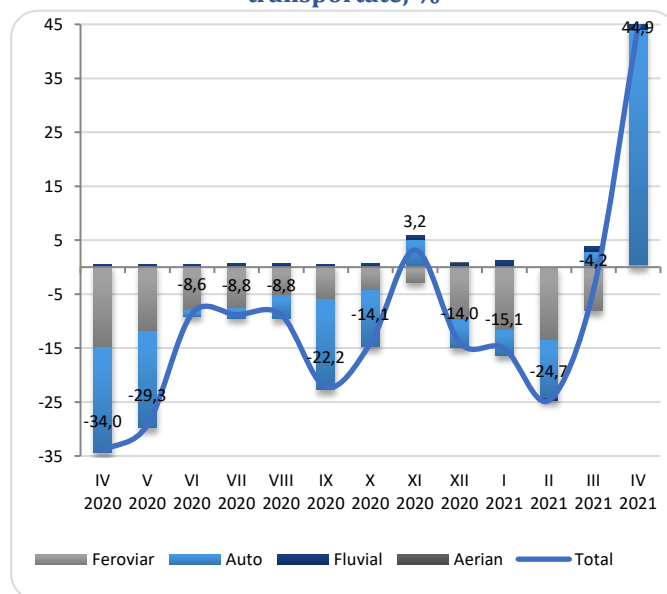
În ianuarie-aprilie 2021, cu excepția transportului fluvial, rămâne în diminuare numărul de pasageri transportați pe toate căile de transport:

- ↓ pe cale rutieră: -6,4%
- ↓ pe cale feroviară: -32,5%
- ↓ pe cale aeriană: -39%
- ↑ pe cale navală: +81%

Factorii de bază care au determinat evoluțiile în sectorul transporturilor:

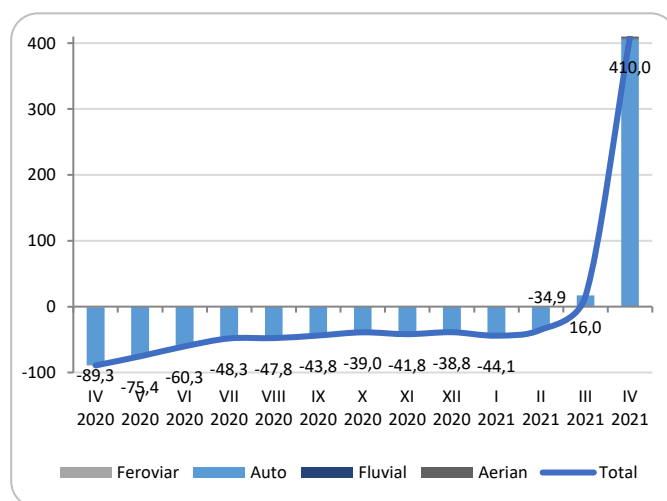
- ↑ Restabilirea treptată a cererii interne și externe de bunuri, ca urmare a atenuării impactului pandemiei COVID-19.
- ↑ Relaxarea restricțiilor de călătorie a pasagerilor, ca rezultat al campaniilor de vaccinare a populației.
- ↑ Condițiile de călătorie impuse în regiunea transnistreană în contextul pandemiei, care au favorizat transportul naval.
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.

Figura 1.10. Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.11. Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.5. Comerțul intern de bunuri și servicii

Evoluția comerțului cu amănuntul și a comerțului cu servicii prestate populației arată o îmbunătățire a cererii din partea populației. În ianuarie-aprilie 2021 volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și în comerțul cu servicii prestate populației a crescut:

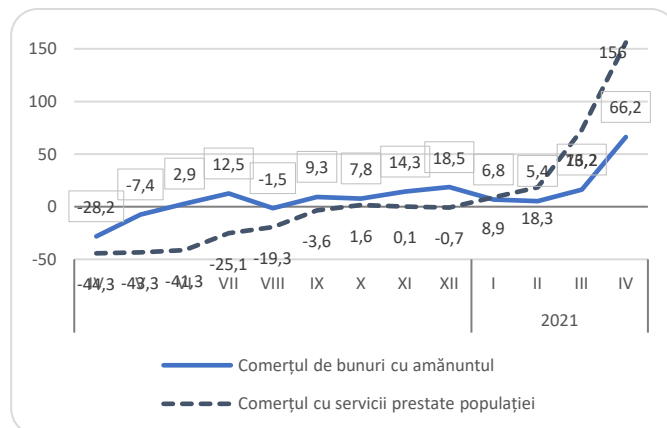
- ↑ **comerțul intern de bunuri cu amănuntul: +21,4%** (în prețuri comparabile), 21,2 mild. lei;
- ↑ **serviciile prestate populației: +52%** (în prețuri comparabile), 8,4 mild. lei.

Volumul comerțului de bunuri cu ridicata și al serviciilor prestate întreprinderilor, de asemenea, a crescut în ianuarie-aprilie 2021:

- ↑ **Comerțul de bunuri cu ridicata: +5,9%**, 34,7 mild. lei (în prețuri curente);
- ↑ **Serviciile prestate întreprinderilor: +13,4%**, 14,1 mild. lei (în prețuri curente).

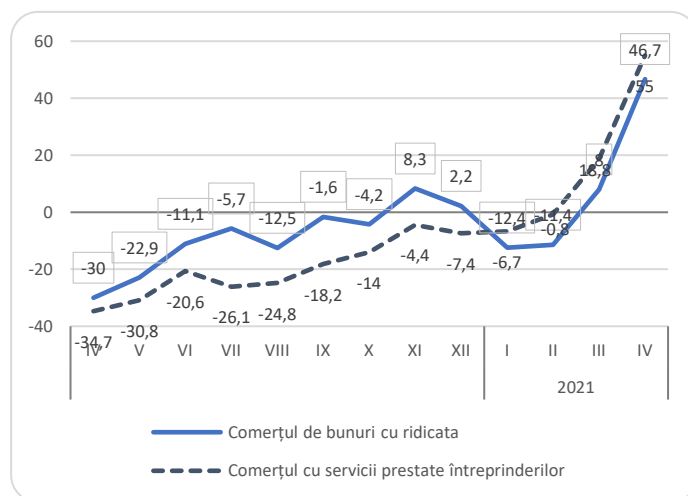
Comerțul cu autovehicule continuă să crească semnificativ: **+52,8%** în ianuarie-aprilie 2021, acumulându-se în patru luni o cifră de afaceri de 3,8 mild. lei.

Figura 1.12. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 1.13. Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de bază de influență a activității comerciale pe piața internă au fost:

- ↑ Atenuarea treptată a impactului negativ al pandemiei COVID-19 și relaxarea măsurilor restrictive de activitate a unităților comerciale.
- ↑ Restabilirea treptată a cererii față de bunuri și servicii din partea populației.
- ↑ Restabilirea treptată a activității economice din sectoarele economiei naționale.

1.6. Activitatea turistică

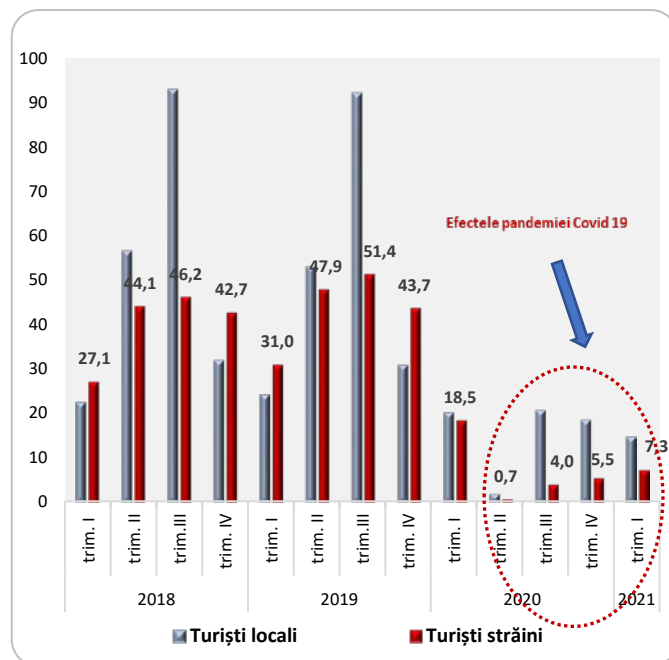
Turismul rămâne a fi unul dintre sectoarele economice cele mai afectate de pandemie. În trimestrul I 2021 numărul turiștilor cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiune de cazare a constituit 22,1 mii persoane, ce constituie doar 57% din numărul înregistrat în trimestrul I 2020, inclusiv:

- turiști locali – 14,8 mii persoane (-27,1%)
- turiști străini – 7,3 mii persoane (-60,4%)

Factorii de bază care au influențat evoluția turismului în trimestrul I 2021:

- sistarea temporară a activității companiilor din sector ca urmare a măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19
- restricțiile de călătorie adoptate la nivel național și internațional în perioada pandemiei
- descreșterea cererii de servicii turistice din partea populației

Figura 1.14. Numărul turiștilor cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiune de cazare, mii persoane

Sursă: Biroul Național de Statistică

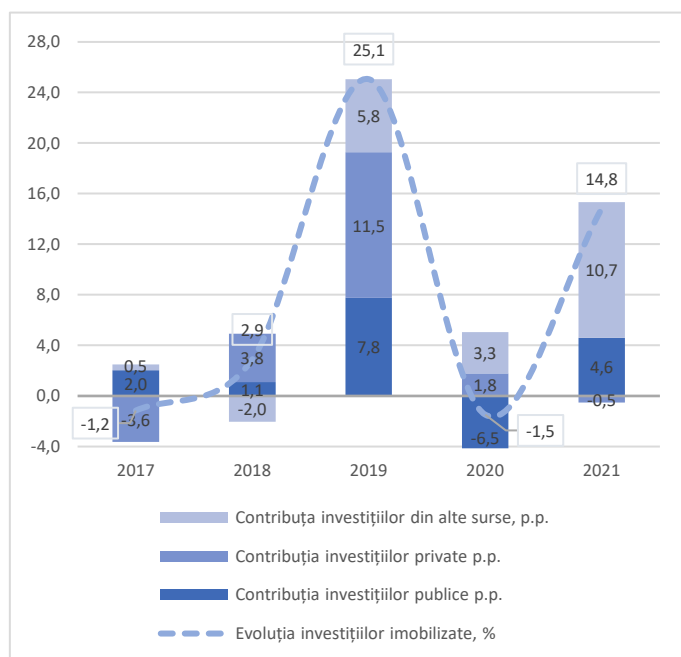
1.7. Investiții în active imobilizate

Investițiile în active imobilizate au crescut semnificativ în I trimestru 2021 (+14,8%), însumând circa 3,8 mild. lei. Situația creditară favorabilă, sporirea investițiilor publice și a celor din surse străine au constituit factorii de bază care au influențat creșterea investițiilor. Totuși, consecințele pandemiei au afectat investițiile din sursele private ale agenților economici, care au continuat să scadă în perioada analizată.

În ianuarie-martie 2021, au crescut investițiile finanțate din:

- surse străine: +89,7% (333,1 mil. lei, contribuția +4,7 p.p.);
- bugetul public național: +84,3% (336,3 mil. lei, contribuția +4,6 p.p.);
- credite și împrumuturi interne: +34,2% (401,2 mil. lei, contribuția +3,1 p.p.);
- credite și împrumuturi externe: +67,2% (229,6 mil. lei, contribuția +2,8 p.p.).

Figura 1.15. Evoluția volumului investițiilor, ianuarie-martie 2017-2021, %

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

Totodată, au scăzut investițiile finanțate din:

- surse proprii ale agenților economici: -0,7% (2,4 mild. lei, contribuția -0,5 p.p.)
- fondul rutier: -54,1% (24 mil. lei, contribuția -0,8 p.p.).

Situația creditară favorabilă, precum și continuarea proiectelor investitorilor străini au determinat sporirea investițiilor în mașini și utilaje. Au crescut investițiile în mijloace de transport ca urmare a implementării proiectelor statului de renovare a transportului urban public și transportului medical de urgență. Totodată, investițiile în construcții ingineresti au crescut, însă au scăzut cele în clădiri rezidențiale și nerezidențiale.

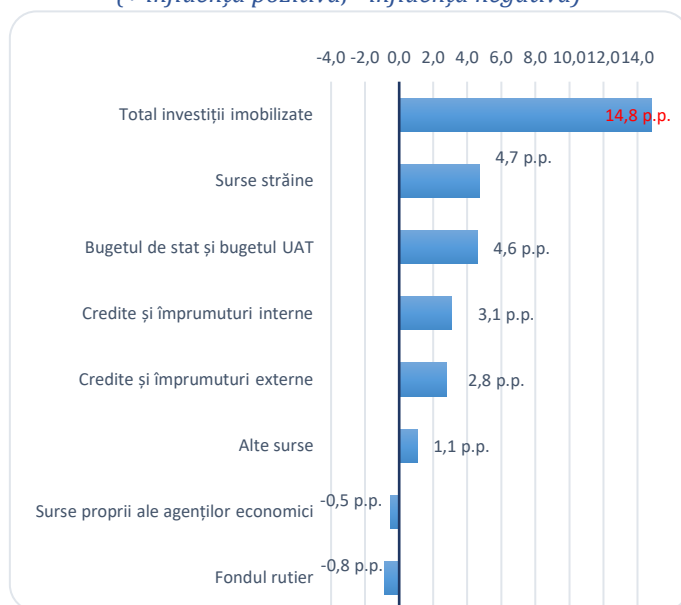
Analiza investițiilor *după tipurile de active* arată următoarele evoluții:

- mașini, utilaje și instalații: +21% (1,4 mild. lei, contribuția +7,1 p.p.);
- mijloace de transport: +51% (558,1 mil. lei, contribuția +5,5 p.p.);
- construcții ingineresti: +11,4% (495 mil. lei, contribuția +1,5 p.p.);
- active necorporale: +48,1% (126 mil. lei, contribuția +1,2 p.p.);
- terenuri: +29,5% (100,3 mil. lei, contribuția +0,7 p.p.);
- clădiri nerezidențiale: -4,7% (476,5 mil. lei, contribuția -0,7 p.p.);
- clădiri de locuit (rezidențiale): -6,6% (613,8 mil. lei, contribuția -1,3 p.p.);

Factorii principali care au determinat evoluția investițiilor în ianuarie-martie, 2021 au fost:

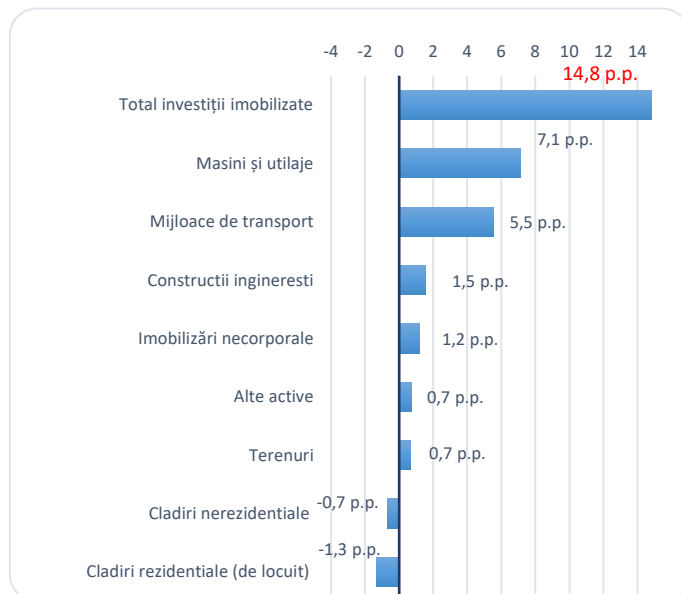
- ↑ situația creditară favorabilă;
- ↑ continuarea proiectelor investitorilor străini prezenți pe piața RM;
- ↑ continuarea proiectelor de infrastructură, în special cele finanțate din sursele organizațiilor internaționale;
- ↑ procurarea de către stat a mijloacelor de transport urban public și transport medical asistat de urgență.

Figura 1.16. Contribuția surselor de finanțare la evoluția investițiilor, ianuarie-martie 2021
(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

Figura 1.17. Gradul de influență asupra evoluției investițiilor pe tipuri de active, ianuarie-martie 2021
(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

2. Sectorul monetar

2.1. Inflația

Rata inflației anuale (mai 2021 față de mai 2020) s-a situat sub limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/-1,5%), constituind **3,1%**.

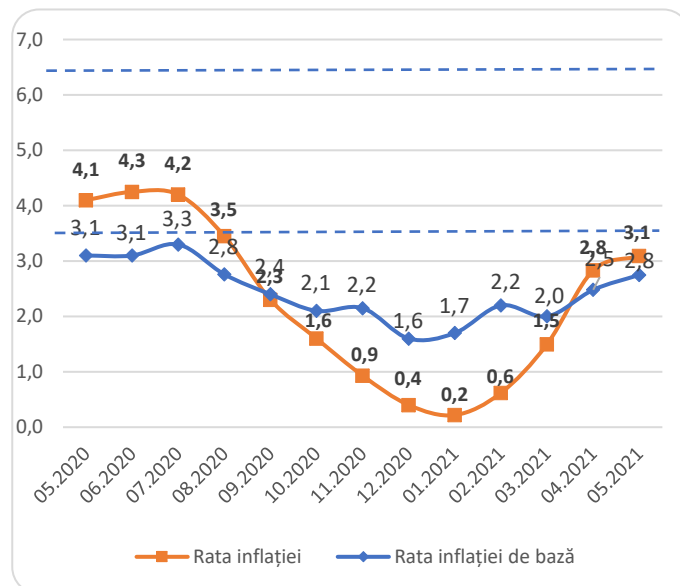
Rata inflației de bază a fost **2,8%**, cu 0,4 p.p. mai mică decât nivelul ratei inflației de bază în luna respectivă a anului 2020.

Rata inflației de la începutul anului (mai 2021 față de decembrie 2020) a constituit **3,8%**, cu 2,7 p.p. mai mare decât nivelul înregistrat în aceeași perioadă a anului 2020.

Rata inflației de bază a constituit **1,4%** față de decembrie 2020, fiind cu 1,4 p.p. mai mare comparativ cu cea înregistrată în perioada respectivă a anului 2020.

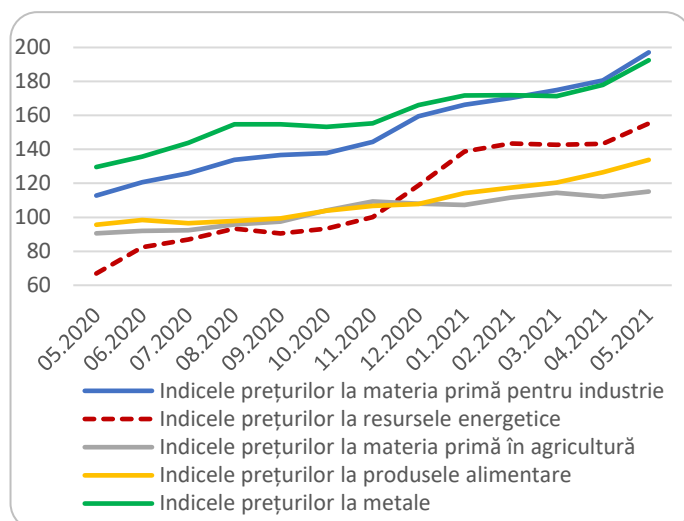
Înviorarea cererii externe a determinat revenirea prețurilor internaționale la majoritatea produselor de bază pe o traiectorie ascendentă, cum ar fi prețurile la petrol (+35,9% față de nivelul înregistrat în decembrie 2020), industrie (+23,6%), produsele alimentare (+24,1%), materia primă în agricultură (+6,6%). Totodată, reintroducerea măsurilor de autoizolare în unele țări începând cu trimestrul IV 2020 a contribuit la diminuarea cererii cu impactul respectiv asupra prețurilor în ianuarie-aprilie 2021.

Figura 2.1. Dinamica ratei anuale a inflației, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 2.2. Dinamica indicilor prețurilor internaționale la principalele grupe de produse (2016=100), %

Sursă: <https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices>

Factorii de influență asupra ratei inflației

- ↑ diminuarea ofertei la unele produse agricole ca impact al secetei din anul 2020;
- ↑ majorarea prețurilor internaționale la resursele energetice și materia primă;

- ↑ cererea la fructe proaspete din roada anului curent;
- ↑ deprecierea monedei naționale în ianuarie-aprilie 2021, care majorează prețurile produselor și mărfurilor importate;
- ↓ micșorarea tarifului la energia electrică pentru consumatorii finali începând cu 01.02.2021.

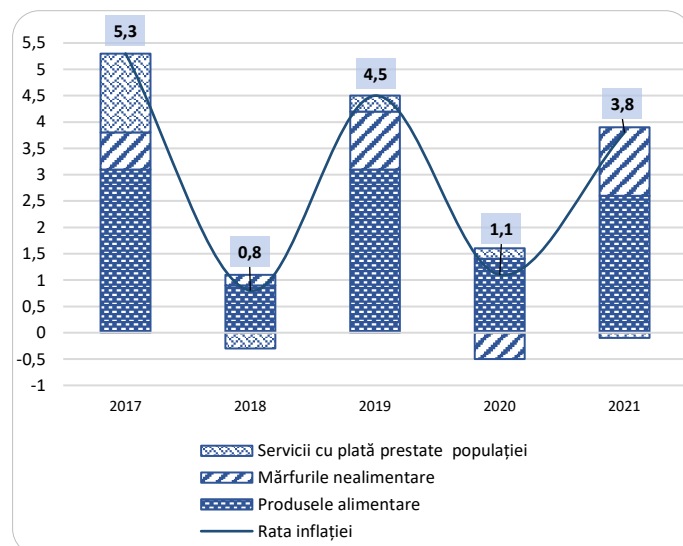
Inflația a fost determinată, în general, de creșterea prețurilor la produse alimentare și mărfurile nealimentare.

Produsele alimentare: +2,6 p.p. din creșterea IPC general (inclusiv 0,9 p.p. revin legumelor; 0,8 p.p. – cartoafelor; 0,4 p.p. – cărnii, preparatelor și conservelor din carne; 0,3 p.p. - fructelor).

Mărfurile nealimentare: +1,3 p. p. (inclusiv 0,9 p. p. revin combustibililor).

Tarifele la servicii: - 0,1 p.p. (inclusiv -0,3 p. p. revin tarifelor la energia electrică, 0,1 p.p. - serviciilor de turism).

Figura 2.3. Contribuția principalelor componente la rata inflației, mai față de decembrie a anului precedent (p.p.)

Sursă: Biroul Național de Statistică

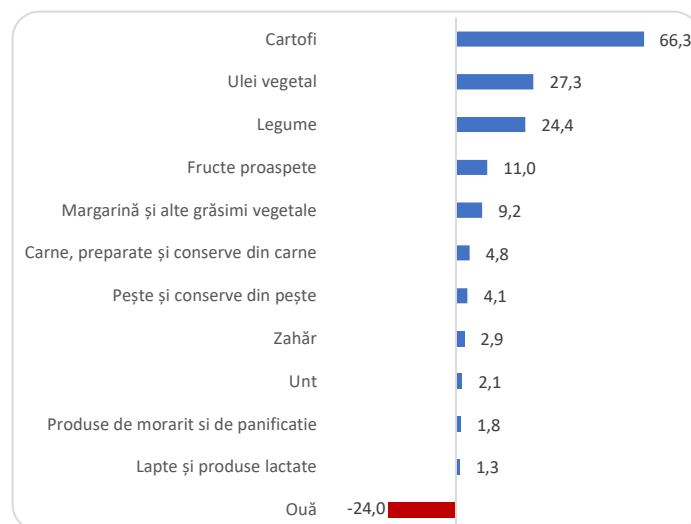
Prețurile la produsele alimentare s-au majorat cu 7,1% în mai 2021 față de decembrie 2020.

↑ **prețurile la legume și fructe proaspete:** oferta limitată pe piață din cauza condițiilor climatice nefavorabile din anul precedent;

↑ **prețurile la ulei vegetal:** micșorarea volumului producției de floarea soarelui cu circa 40% în anul 2020

↓ **prețurile la ouă:** factor sezonier.

Figura 2.4. Creșterea (+) /scăderea (-) prețurilor la principalele produse alimentare, mai față de decembrie 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

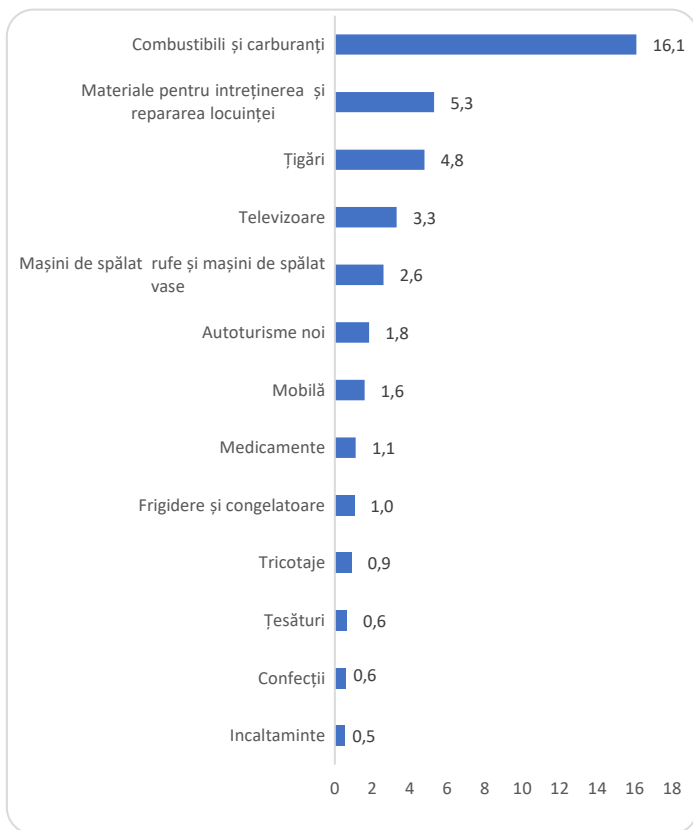
Prețurile la mărfurile nealimentare s-au majorat cu 3,6%.

↑ **prețurile la combustibil:** majorarea prețurilor internaționale pentru produse energetice și creșterea cererii.

Tarifele la serviciile prestate populației s-au micșorat cu 0,4%.

↓ **Tarifele la energia electrică:** micșorarea tarifelor de către ANRE începând cu 01.02.2021

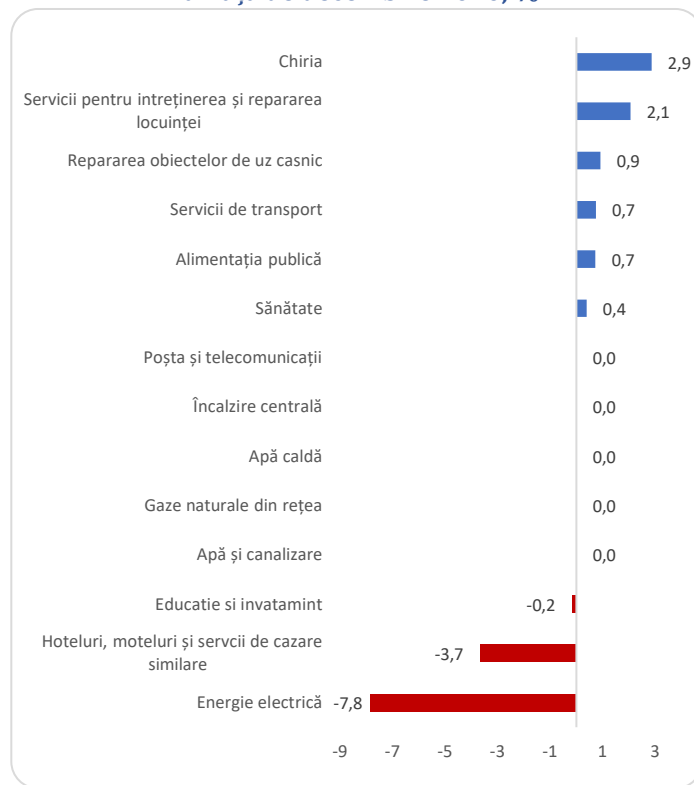
Figura 2.5. Creșterea (+) /scăderea (-) prețurilor la principalele mărfuri nealimentare, mai față de decembrie 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

(Hotărârile ANRE nr. 40, 41, 42 și 43 din 26.01.2021 (M.O. nr. 22-32/90 din 29.01.2021))

Figura 2.6. Creșterea (+) /scaderea (-) tarifelor la principalele servicii prestate populației, mai față de decembrie 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

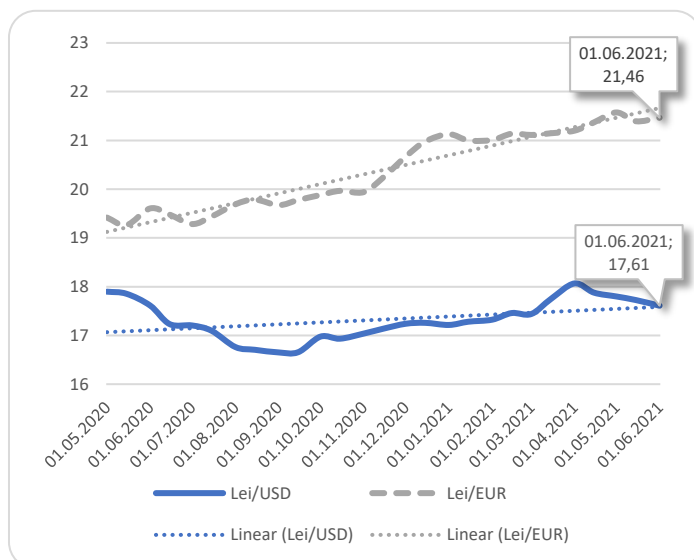
2.2. Cursul de schimb și piața valutară

De la începutul anului 2021 moneda națională a marcat o depreciere de 2,3% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 17,61 lei la 31.05.2021). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 1,5%.

Factorii de influență asupra cursului de schimb

- ↓ fluctuațiile dolarului SUA pe piețele valutare internaționale (a influențat cursul leului față de euro și alte valute);
- ↑ intervențiile Băncii Naționale a Moldovei pe piața valutară internă sub formă de vânzări de valută în martie 2021.
- ↓ cererea de valută mai mare decât oferta pe piața valutară internă;

Figura 2.7. Evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de dolarul SUA și Euro, Lei/USD, Lei/EUR

Sursă: Banca Națională a Moldovei

- ↓ intervențiile Băncii Naționale a Moldovei pe piața valutară internă sub formă de cumpărări de valută în ianuarie, februarie și mai 2021.

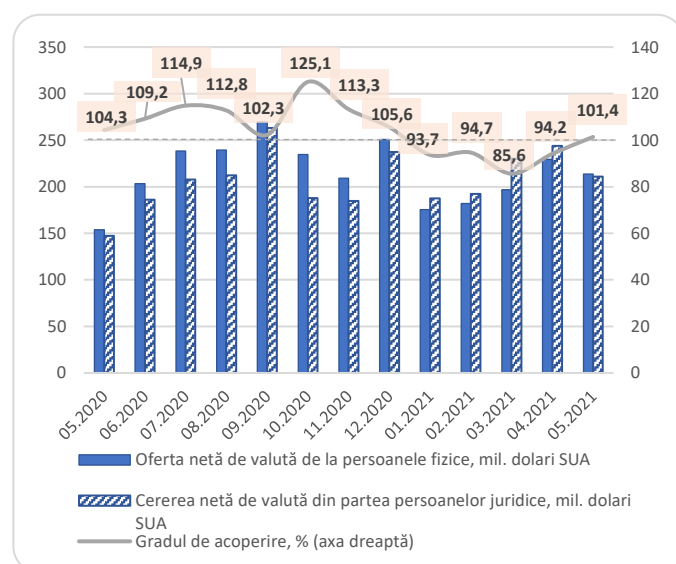
În lunile ianuarie-mai 2021, cererea netă de valută din partea agenților economici a fost acoperită prin oferta netă de valută de la persoanele fizice în proporție de 93,8%.

- ↑ **Oferta netă** de la persoanele fizice a constituit 997,9 mil. dolari și s-a majorat de 1,6 ori.
- ↑ **Cererea netă** de valută din partea persoanelor juridice a constituit 1064,3 mil. dolari s-a majorat cu 29,8%.

Totodată, în luna mai oferta de valută a depășit cererea cu 1,4%.

În aceste condiții, în luna mai BNM a intervenit prin procurări nete de valută în sumă de 23 mil. dolari pe piața interbancară locală.

Figura 2.8. Gradul de acoperire a cererii nete de valută străină din partea agenților economici prin oferta netă de valută străină de la persoanele fizice, %

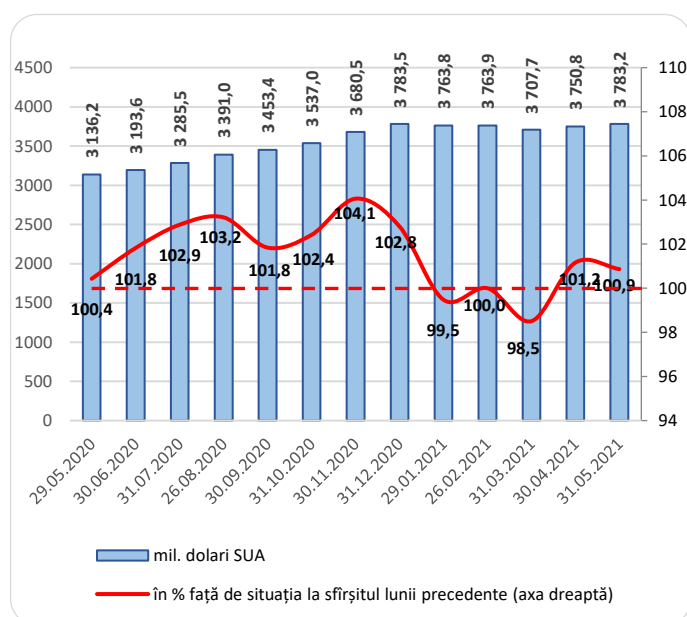
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 31.05.2021 a atins 3783,2 mil. dolari, fiind la nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2020 și majorându-se cu 20,6% - față de situația la 29.05.2020.

Factorii principali de modificare a stocului activelor valutare de rezervă:

- ↓ plățile aferente serviciului datoriei publice externe a Republicii Moldova (97,4 mil dolari);
- ↓ deprecierea cursurilor de schimb ale valutarilor componente ale rezervelor valutare în raport cu dolarul SUA în luna ianuarie (62,4 mil dolari);
- ↑ înregistrarea creditelor și a granturilor în favoarea Ministerului Finanțelor pentru proiecte investiționale (75,4 mil dolari);
- ↑ aprecierea cursurilor de schimb ale valutarilor componente ale rezervelor valutare în raport cu dolarul SUA (67,4 mil dolari).

Figura 2.9. Activele oficiale de rezervă ale Băncii Naționale a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

2.3. Indicatorii monetari

Masa monetară M3 la sfârșitul lunii mai 2021 a constituit 112,2 mild. lei și s-a majorat cu 20,3% comparativ cu situația similară din anul 2020.

Modificarea față de 31.05.2020:

- Bani în circulație: +30,3%
- Depozite la vedere: +39,8%
- Depozite la termen: +5,8%
- Depozite în valută străină: +9%

Contribuțiile la creșterea agregatului monetar M3:

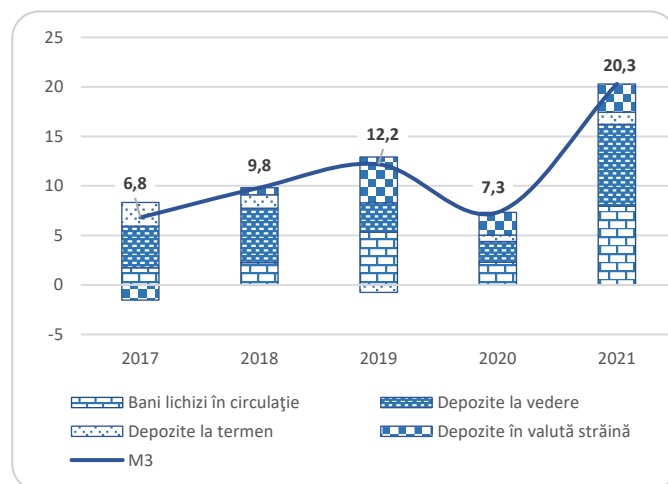
- Bani lichizi în circulație: +7,9 p.p.
- Depozite la vedere: +8,3 p.p.
- Depozite la termen: +1,2 p.p.
- Depozite în valută străină: +2,9 p.p.

Figura 2.10. Structura Masei monetare M3

M3		112158,2 MDL (100,0%)	
M2		80021,1 MDL (71,3%)	
M1		58890,4 MDL (52,5%)	
M0	Depozite la vedere MDL	Depozite la termen MDL	Depozite în valută
Bani în circulație	27075,5 mil. MDL (24,1%)	21130,6 mil. MDL (18,8%)	32137.1 mil. MDL (28,7%)
31815,0 mil. MDL (28,4%)			

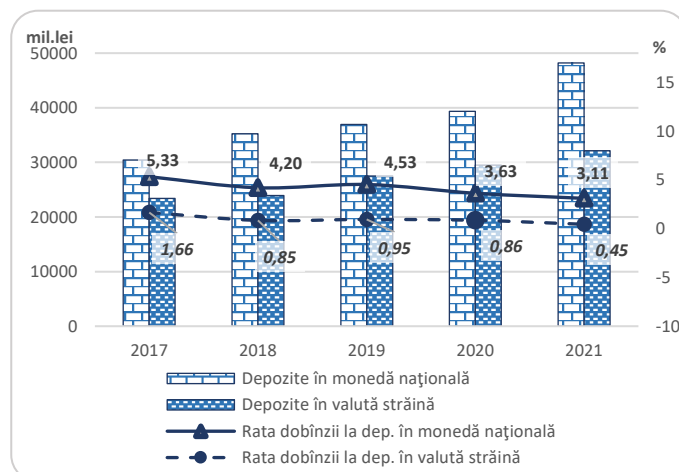
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.11. Contribuția la evoluția masei monetare M3, sfârșitul lunii mai a anilor 2017-2021, p.p.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.12. Soldul depozitelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii mai 2017-2021

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul depozitelor la sfârșitul lunii mai 2021 s-a majorat cu 16,8%, atingând un volum de 80,3 mild. lei.

Soldul depozitelor în monedă națională:

(60% din volumul total)

↑ creștere cu 22,6% față de 31.05.2020

Soldul depozitelor în valută străină:

↑ creștere cu 9% față de 31.05.2020

În ianuarie-mai 2021 au fost atrase depozite noi în valoare de 63,8 mild. lei, sau cu 5,3% mai puțin comparativ cu perioada respectivă a anului trecut.

Depozite noi atrase în lei:

(87,5% din volumul total)

↓ diminuare cu 6,5%

Depozite noi atrase în valută străină

↑ majorare cu 3.6%

Soldul creditelor în economie a marcat o creștere cu 16,5% față de nivelul înregistrat la sfârșitul lunii mai 2020, constituind 51,8 mild. lei.

Soldul creditelor în monedă națională:

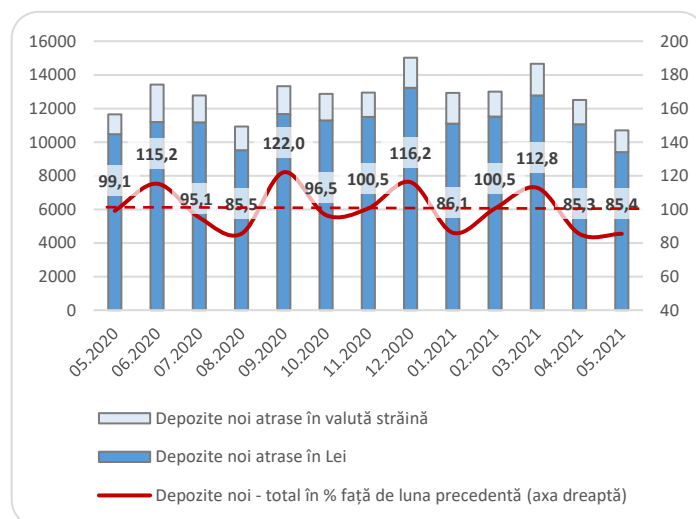
(65,8% din volumul total)

↑ creștere cu 120,5% față de 31.05.2020

Soldul creditelor în valută străină:

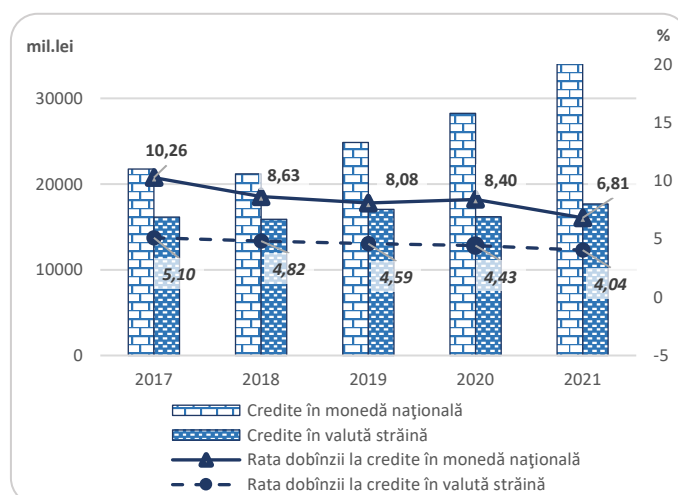
↑ creștere cu 9,4% față de 31.05.2020

Figura 2.13. Dinamica lunară a depozitelor noi atrase, mil. lei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.14. Soldul creditelor și ratele dobânzii (medii lunare) la sfârșitul lunii mai 2017-2021

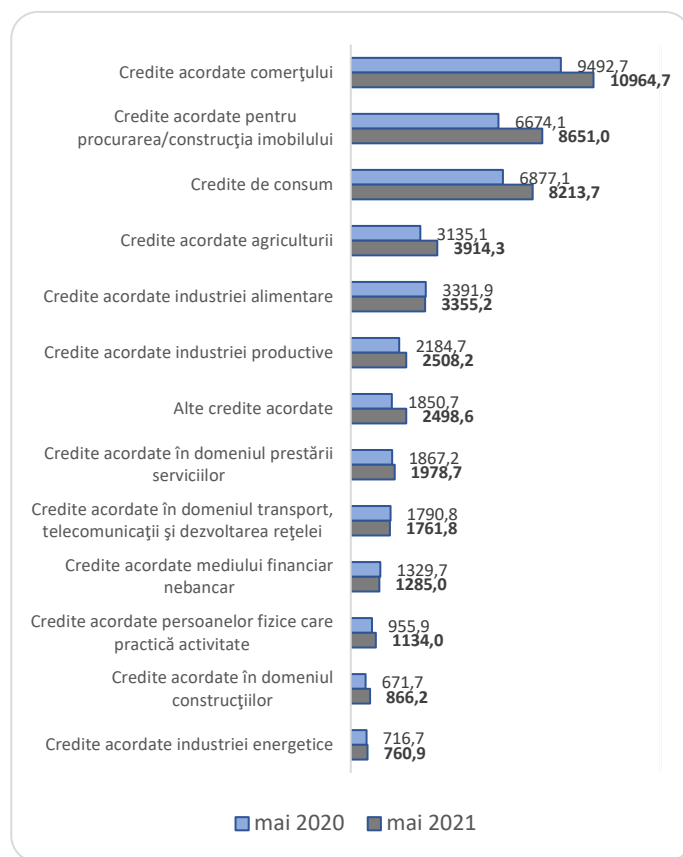
Sursă: Banca Națională a Moldovei

În portofoliul de credite acordate cea mai mare pondere – 22,9% revine creditelor direcționate în sectorul comerț, apoi 18,1% – pentru procurarea/construcția imobilului, 17,2% – spre consum, 8,2% - agriculturii, 7% - industriei alimentare etc.

Cea mai mare creștere a fost înregistrată la creditele acordate pentru procurarea/construcția imobilului, volumul cărora s-a majorat față de mai 2020 cu 29,6%. De asemenea, soldul creditelor acordate agriculturii a marcat o creștere de 24,9%, fapt care se explică cel mai probabil prin implementarea Programului de subvenționare a dobânzilor la creditele bancare contractate în perioada 01.05.2020 – 31.12.2020 în cadrul măsurilor bugetar-fiscale pentru susținerea sectorului agricol afectat de calamitățile naturale.

Gradul de acoperire a creditelor prin depozite a fost la nivel de 155,2%. Aceasta indică faptul că există resurse pentru intensificarea creditării, iar băncile comerciale au lichiditatea necesară pentru finanțarea economiei.

Figura 2.15. Portofoliul de credite pe sectorul bancar al Republicii Moldova la sfârșitul lunii mai 2020 - 2021, mil. lei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În primele 5 luni 2021 au fost acordate credite noi în valoare de 15,3 mild. lei, sau cu 31,7% mai mult comparativ cu perioada respectivă a anului trecut.

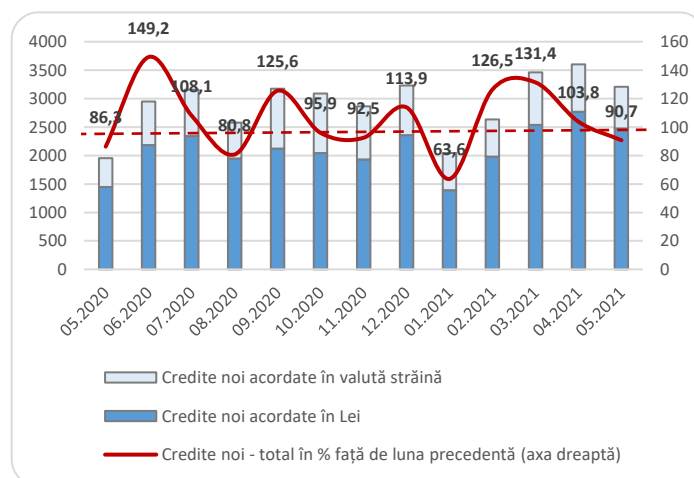
Credite noi acordate în lei (73,2% din volumul total):

↑ majorare cu 38,7%

Credite noi acordate în valută străină

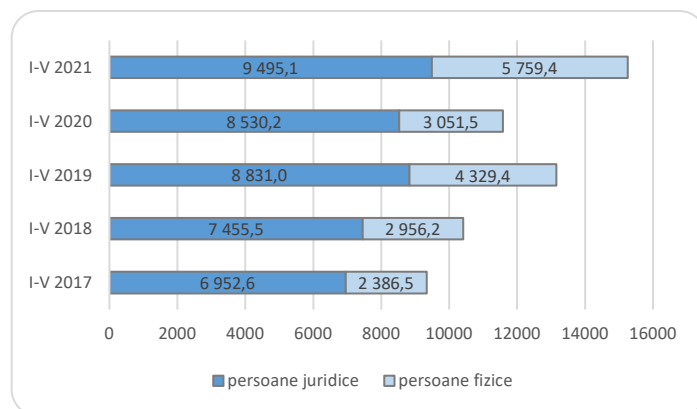
↑ majorare cu 18%

Figura 2.16. Dinamica lunară a creditelor noi acordate după tip de valută, mil. lei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 2.17. Creditele noi acordate după tip de utilizatori, mil. lei

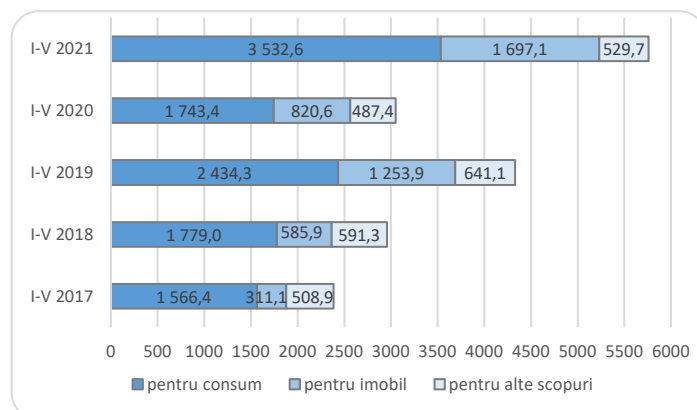

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Ponderea majoră a creditelor noi – 62,2% din volum total a fost acordată persoanelor juridice, volumul cărora s-a majorat cu 11,3% față de primele 5 luni 2020.

Concomitent, volumul creditelor noi acordate persoanelor fizice a crescut de 1,9 ori.

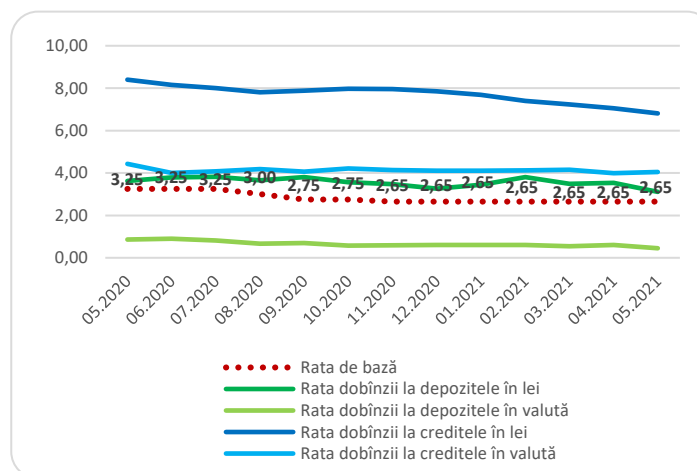
Figura 2.18. Creditele noi acordate persoanelor fizice, mil. lei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În cadrul creditelor acordate persoanelor fizice, cea mai mare pondere revine creditelor pentru consum – 61,3%, fiind urmată de creditele pentru imobil – 29,5%, și pentru alte scopuri – 9,2%.

Figura 2.19. Evoluția ratei de bază și a ratelor dobânzii la depozite și credite, %

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În scopul atenuării impactului efectelor generate de pandemia COVID-19, BNM a întreprins unele măsuri de relaxare a politicii monetare. Astfel, la data de 06.11.2020 a fost diminuată rata de bază de la 2,75% până la 2,65%.

Totodată, conform Deciziei BNM din 05.04.2021, au fost diminuate normele rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă cu 2,0 puncte procentuale până la 28%.

3. Finanțe publice

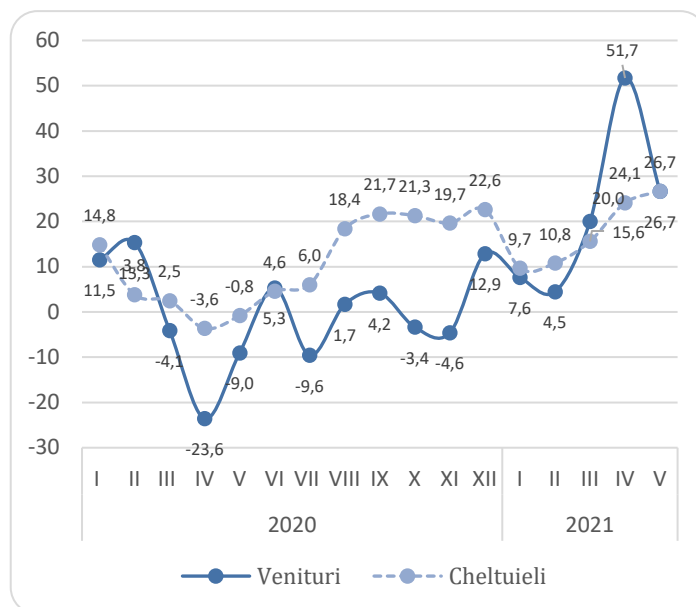
3.1. Bugetul public național

În ianuarie-mai 2021 la Bugetul public național au fost încasate venituri în valoare de 28 082,4 mil.lei, ceea ce reprezintă o creștere de 20,8% față de perioada similară din anul precedent. Această evoluție pozitivă se datorează în mare parte rezultatului obținut în lunile aprilie și mai, când veniturile bugetare au înregistrat o creștere de circa 1,5 ori și 27% față de lunile respective ale anului 2020. De asemenea, de menționat efectul statistic al bazei joase de comparație din anul precedent.

Totodată, în perioada celor 5 luni de analiză au fost realizate cheltuieli în sumă de 31 243,1 mil.lei, cu 17,6% mai mult. În luna mai cheltuielile bugetare au depășit cu circa 27% nivelul din mai 2020.

Astfel, deficitul bugetar a atins -3160,7 mil.lei, comparativ cu -3304,3 mil.lei în ianuarie-mai 2020.

Figura 3.1. Evoluția lunară a veniturilor și cheltuielilor bugetare în anii 2020-2021

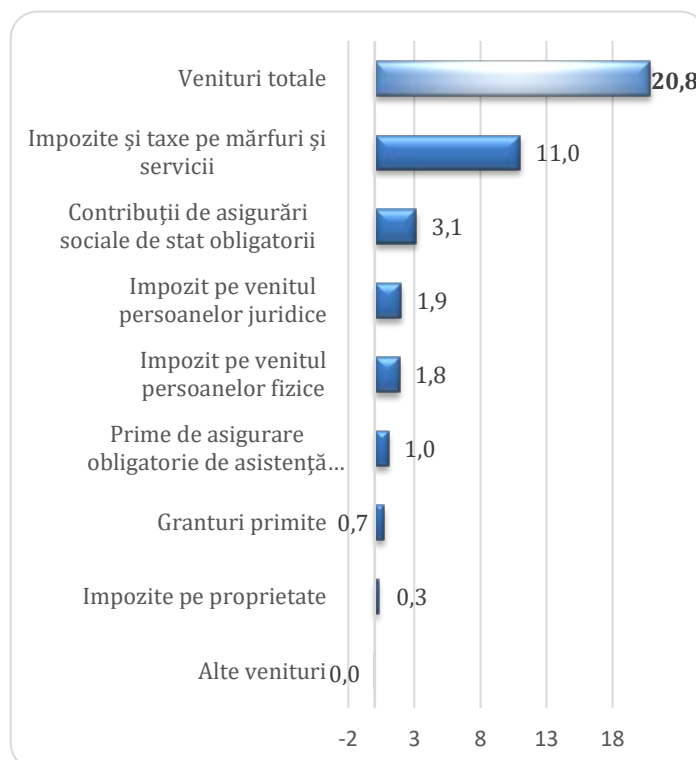
Sursă: Ministerul Finanțelor

Relansarea treptată a consumului intern a determinat încasări mai mari din impozite și taxe pe mărfuri și servicii. Veniturile din TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova au fost în creștere cu 18,1% și la mărfurile importate – cu 29%. Totodată, s-au majorat și încasările din Accize – cu 18,1%, inclusiv ca rezultat al majorărilor cotelor accizelor la anumite produse. În rezultat, creșterile înregistrate la această grupă de venituri au generat cea mai mare contribuție la evoluția veniturilor publice – 11%.

Au fost înregistrate majorări la veniturile încasate din impozitele pe venitul persoanelor juridice (+23,3%), care au generat un impact de 1,9% la evoluția veniturilor publice totale în primele cinci luni. Acest fapt se datorează înviorării activității economice și constituie un semnal de relansare a economiei din criza pandemică.

Contribuție pozitivă a avut și veniturile din impozitele pe venitul persoanelor fizice – 1,8%, care se datorează în mare parte modificărilor operate la impozitarea persoanelor fizice, precum și majorărilor salariale.

Figura 3.2. Contribuția componentelor la creșterea veniturilor bugetare (%), ianuarie-aprilie 2021

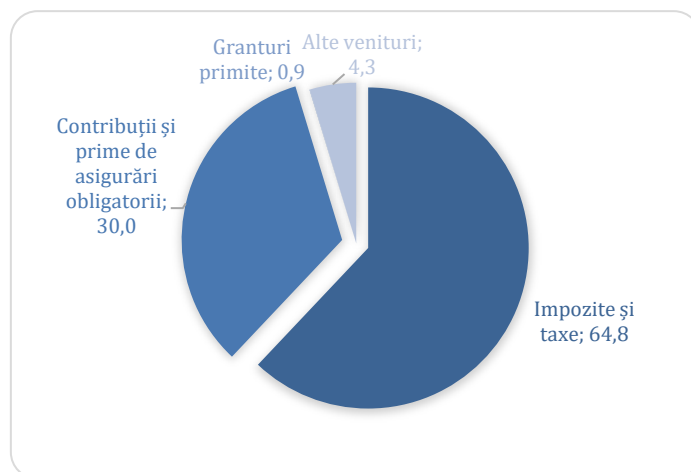

Sursă: Ministerul Finanțelor

Respectiv, încasările din contribuții și prime de asigurări obligatorii s-au majorat cu 12,8% și au avut o contribuție de 4,1% la veniturile BPN.

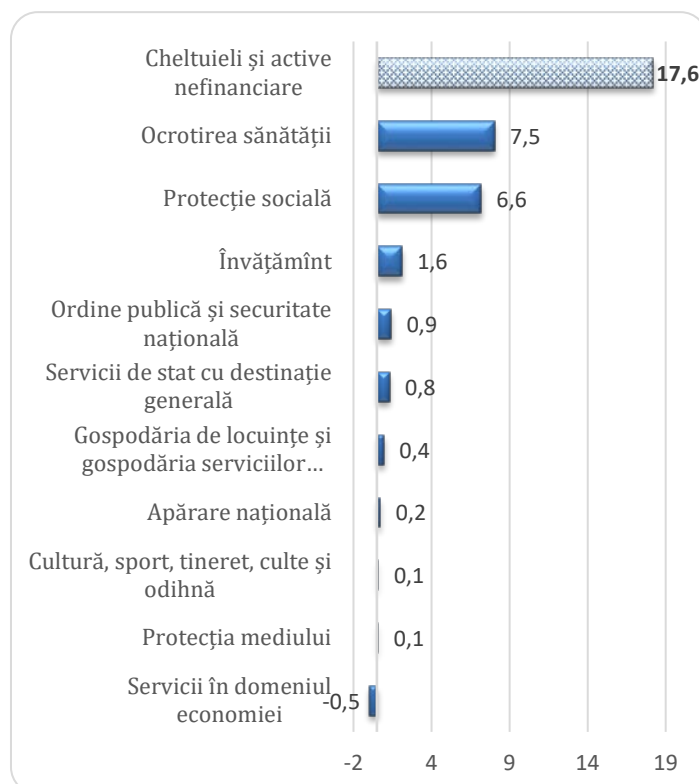
În primele cinci luni ale anului curent au fost primite granturi de la Guvernele altor state și de la organizații internaționale pentru realizarea proiectelor investiționale în volum de 253,2 mil. lei, care depășește esențial valoarea din aceeași perioadă din 2020 (94,3 mil. lei), ceea ce a influențat creșterea veniturilor BPN cu 0,7%.

Figura 3.3. Structura veniturilor bugetare (%)

Sursă: Ministerul Finanțelor

Figura 3.4. Contribuția componentelor la creșterea cheltuielilor (%), ianuarie-mai 2021

Sursă: Ministerul Finanțelor

Consecințele pandemiei continuă să genereze costuri mari. Rămân prioritare cheltuielile privind protecția socială și ocrotirea sănătății populației, care au generat cel mai mare impact asupra cheltuielilor bugetare totale (conform clasificăției funcționale) – 14%. Totodată, au rămas practic la același nivel cheltuielile pentru activități culturale și pentru protecția mediului, iar cheltuielile legate de serviciile în domeniul economiei au fost diminuate.

De asemenea, conform clasificăției economice, se atestă creșteri de cheltuieli pentru procurarea bunurilor și serviciilor - cu 38,6%, cu o contribuție de 6,7% la creșterea cheltuielilor totale, pentru prestații sociale – cu 16,8% și o contribuție de 6,8%, cheltuielile de personal cu 9,1% și 2,4% contribuție etc.

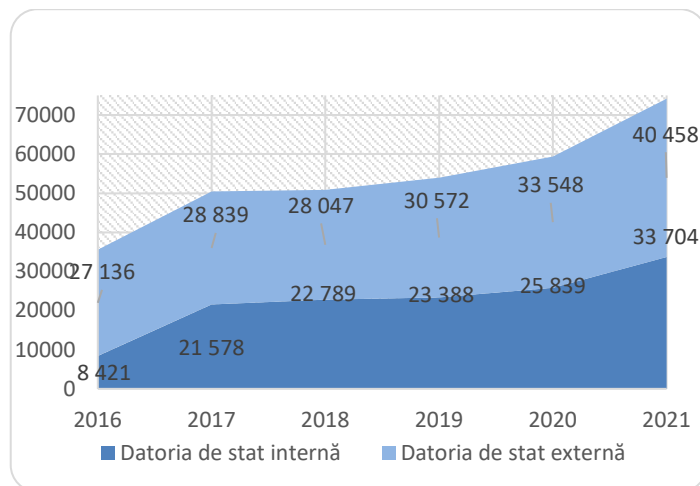
3.2. Datoria de stat administrată de Guvern

Pentru acoperirea cheltuielilor bugetare întru contracararea consecințelor pandemiei, Guvernul a apelat la împrumuturi interne și externe, fapt ce a majorat nivelul de îndatorare a țării, care se menține și în anul curent.

Conform datelor de la sfârșitul lunii mai 2021, datoria de stat administrată de Guvern a atins nivelul de 74,2

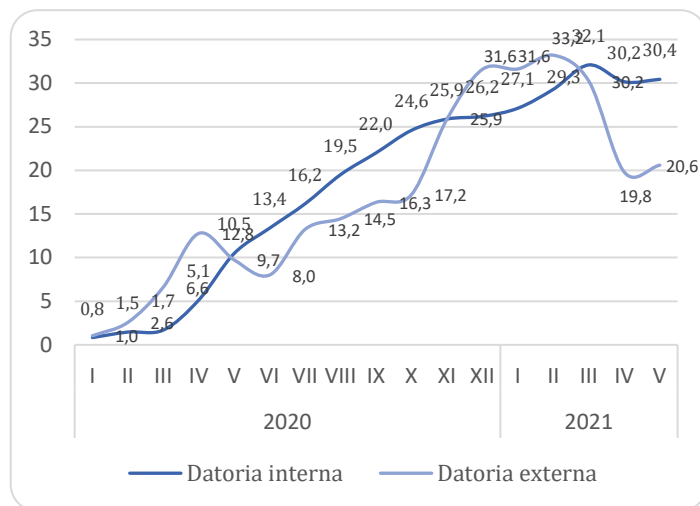
Figura 3.5. Datoria de stat la data de 31 mai a anilor 2016 -2021, mil. lei

mild. lei. Datoria internă, care deține ponderea 45,4% în valoarea totală a datoriei de stat, a însumat 33,7 mild. lei și a crescut cu 30,4% față de aceeași situație din anul precedent. Datoria de stat externă, având o pondere de 54,6% în total, a însumat 40,5 mild. lei și s-a majorat cu 20,6%.

Sursă: Ministerul Finanțelor

Figura 3.6. Evoluția lunară a datoriei de stat internă și externă (%), anii 2020-2021

Sursă: Ministerul Finanțelor

Datoria de stat internă s-a majorat din contul emisiunii mai mari a valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară.

S-a accentuat interesul investitorilor față de VMS emise pe 182 zile, ponderea cărora s-a majorat de la 27% la 30,2% și 364 zile (de la 45,8% la 50,4%). Totodată, s-a diminuat ponderea VMS emise pe 2 ani de la 9,9% la 4,3%, emise pe 3 ani – de la 9,4% la 3,9%.

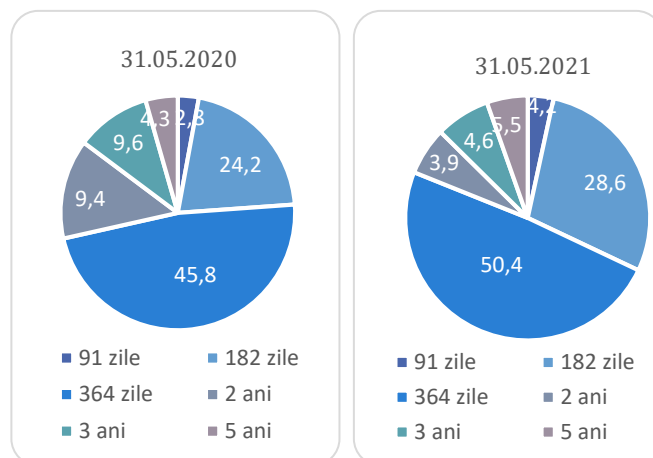
⇒ Rata medie a dobânzii la VMS a scăzut de la 5,22% până la 4,97%.

⇒ Investitorii din sectorul bancar domină piața VMS, cu 84,9%.

De menționat, că în luna aprilie au fost emise, pentru prima dată în istoria Republicii Moldova, obligațiuni de stat pe 7 ani, la o rată anuală a dobânzii fixe de 6,50% (până în prezent, au fost emise doar obligațiuni de stat pe termen de 2, 3 și 5 ani). Principalii cumpărători au fost băncile-dealeri primari și investitorii instituționali.

Datoria de stat externă administrată de Guvern a însumat 2296,9 mil. dolari și a înregistrat creștere de 20,7%. Factorul principal al majorării nivelului de îndatorare a țării sunt intrările de surse externe de finanțare, care au constituit 126,4 mil. dolari în ianuarie-mai 2021.

Figura 3.7. Structura VMS pe maturități, %

Sursă: Ministerul Finanțelor

4. Sectorul extern

4.1. Balanța de plăți externe

După criza determinată de răspândirea pandemiei, economia Moldovei în trimestrul I 2021 a înregistrat primele semne de înviore, ceea ce s-a reflectat în indicatorii Balanței de plăți externe. Creșterea cererii interne a determinat majorarea cu 11,6% a importurilor de bunuri și servicii. Concomitent, cererea externă pasivă a contribuit la stagnarea exporturilor. Ca rezultat, deficitului contului curent a crescut de circa 1,7 ori. Drept urmare, **necesarul de finanțare externă a țării raportat la PIB s-a majorat până la 13,5%, față de 8,6% în trimestrul I 2020.**

Perspectivile incerte cu privire la viitor continuă să influențeze activitatea investițională și, astfel, în perioada de referință intrările de investiții străine directe, fiind în creștere de circa 2,3 ori comparativ cu trimestrul I 2020, totuși nu au atins nivelul pre-criză. În aceste condiții, la finanțarea deficitului contului curent cel mai mult au contribuit intrările nete de capital sub formă de împrumuturi, credite comerciale și avansuri.

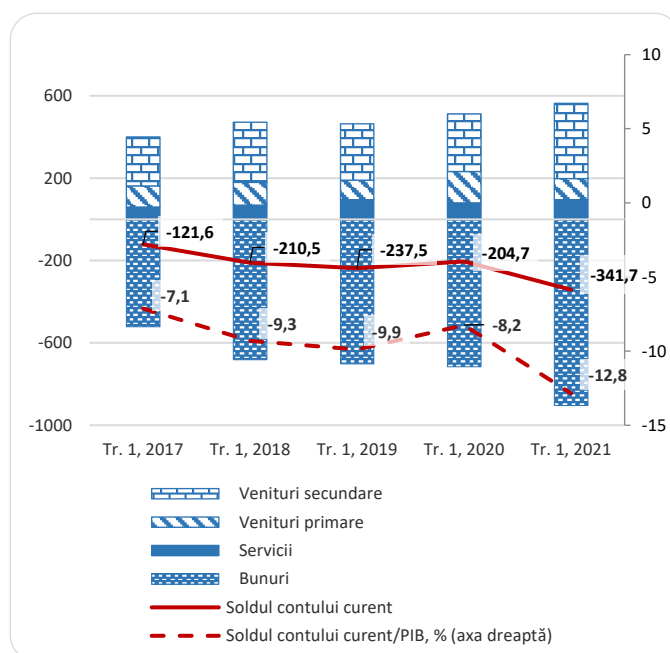
Contul curent și contul de capital

Deficitul contului curent s-a majorat esențial, constituind 12,8% în raport cu PIB. Deficitul contului curent a înregistrat 341,7 mil. dolari, majorându-se de circa 1,7 ori comparativ cu trimestrul I 2020. Principalele componente ale contului curent au evoluat astfel:

- soldul comercial cu bunuri: -904,6 mil. dolari (+26,2%);
- soldul comercial cu servicii: 94,8 mil. dolari (+19,5%);
- soldul veniturilor primare: 103,8 mil. dolari (-32,1%);
- soldul veniturilor secundare: 364,3 mil. dolari (+30,2%).

Deteriorarea soldului contului curent a fost determinată, în general, de creșterea cererii interne, în timp ce cererea externă a fost relativ pasivă.

Figura 4.1. Principalele componente ale contului curent, mil. dolari SUA

Sursă: Banca Națională a Moldovei

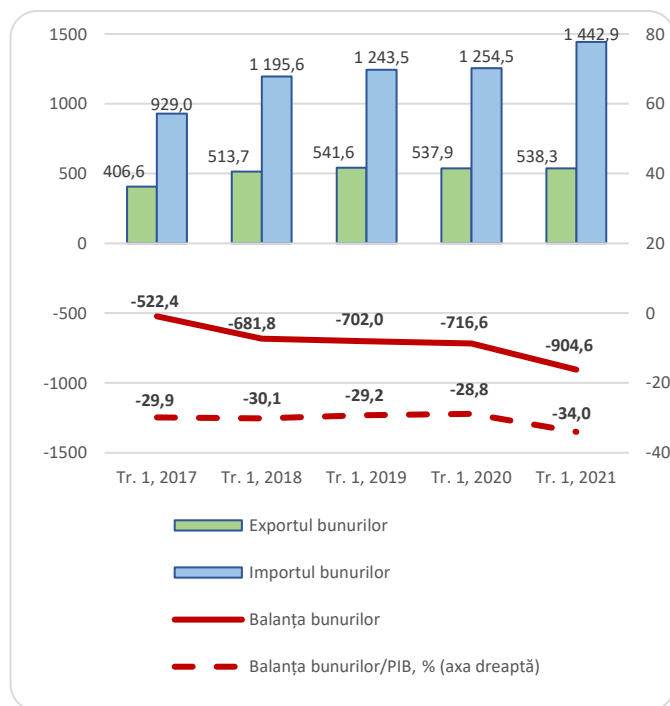
Exporturile de bunuri au constituit 538,3 mil. dolari (+0,1%) și au fost determinate în general de:

- ↓ cererea externă pasivă în țările partenere afectate de COVID-19;
- ↓ restrângerea activității ZEL urmare măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii infecției de coronavirus;
- ↓ condițiile climatice nefavorabile din anul 2020 și diminuarea suprafețelor însămânțate care au condiționat reducerea roadei la grâu, mere, struguri și la alte culturi agricole destinate exportului;
- ↑ majorarea prețurilor internaționale la bunurile exportate.

Importurile de bunuri au constituit 1442,9 mil. dolari (+15,0%), fiind determinate de:

- ↑ cererea internă pentru bunurile importate;
- ↑ majorarea prețurilor internaționale la bunurile importate.

Figura 4.2. Comerțul internațional cu bunuri, mil. dolari

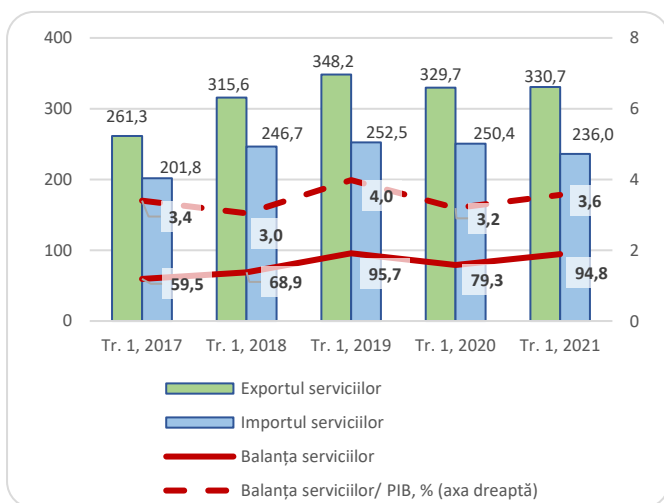
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Exportul serviciilor s-a majorat cu 0,3%, în general, datorită creșterii serviciilor de telecomunicații, informatică și informații (+10,6%), serviciilor de prelucrare a materiei prime (+10,7%) și de călătorii (+7,4%).

Concomitent, serviciile de transport au înregistrat o descreștere de 25,5%.

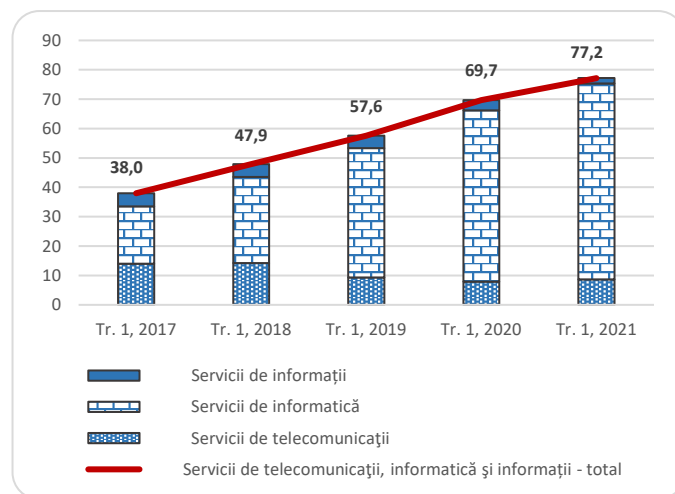
Importul serviciilor s-a micșorat cu 5,8%. În cadrul acestora s-au diminuat importurile serviciilor de călătorii (-14,2%), de construcții (-35,6%). Totodată, au crescut serviciile de transport (+3%).

Figura 4.3. Comerțul internațional cu servicii, mil. dolari

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 4.4. Exportul serviciilor de telecomunicații, informatică și informații, mil. dolari

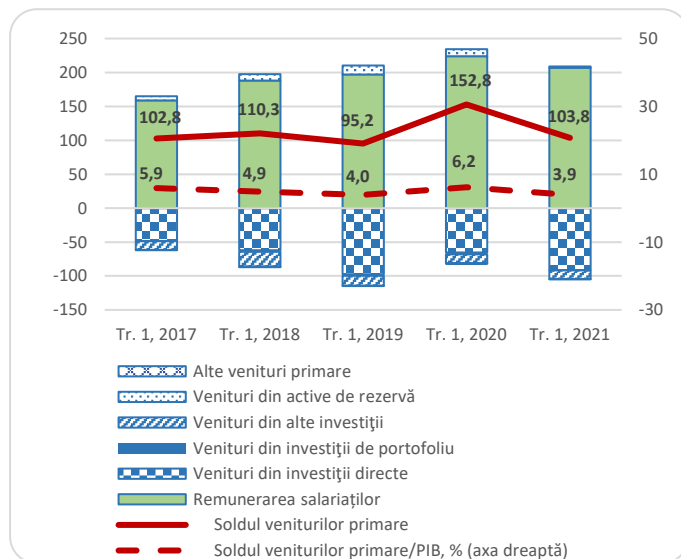
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul pozitiv al balanței **veniturilor primare** s-a micșorat cu 32,1% comparativ cu trimestrul I 2020, datorită creșterii substanțiale a plăților sub formă de dividende achitate investitorilor străini cu 26,4%. De asemenea, s-au diminuat intrările veniturilor aferente remunerării salariaților cu 5,5%.

Investițiile directe ale nerezidenților în întreprinderile din Republica Moldova au înregistrat în ianuarie-martie 2021 o rentabilitate trimestrială medie de 1,9% (+1,4%).

Profitabilitatea trimestrială medie a altor investiții ale nerezidenților a constituit 0,2%, fără schimbări semnificative. Rentabilitatea trimestrială a activelor de rezervă a fost în scădere (de 2 ori) și a constituit 0,05%.

Figura 4.5. Veniturile primare nete, mil. dolari

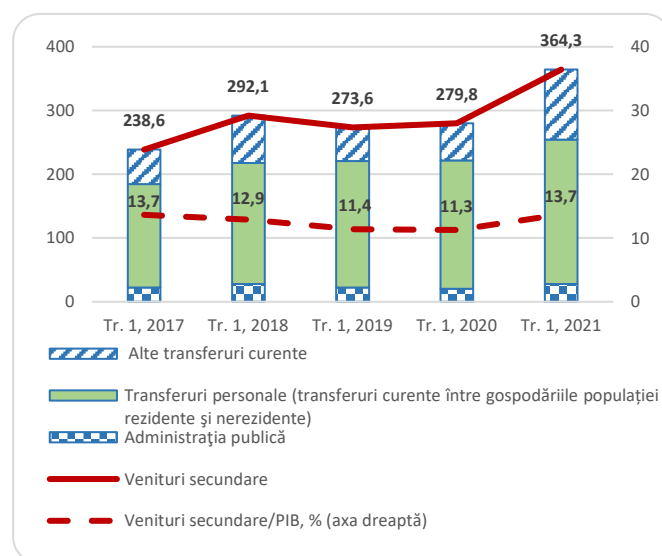
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Veniturile secundare nete au înregistrat un excedent în valoare de 364,3 mil. dolari, (+30,2%).

Această situație s-a datorat creșterii volumului transferurilor personale primite din exterior în mărime de 257,3 mil. dolari (+14,5%).

Totodată, volumul asistenței tehnice și granturilor, primite de toate sectoarele în cadrul cooperării internaționale s-a majorat cu 46,9%, constituind 46,1 mil. dolari.

Figura 4.6. Veniturile secundare nete, mil. dolari

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Contul de capital a înregistrat un sold negativ de 16,2 mil. dolari (+1,6 ori), ceea ce reprezintă ieșiri de capital.

Valoarea granturilor aferente proiectelor investiționale primite din exterior de administrația publică a constituit 9,9 mil. dolari (+2,9 ori), în timp ce ieșirile nete înregistrate la sectorul privat au însumat 26,1 mil. dolari (-6%).

Drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital, **necesarul net de finanțare externă** a constituit 357,9 mil. dolari (13,5% în raport cu PIB).

Contul financiar

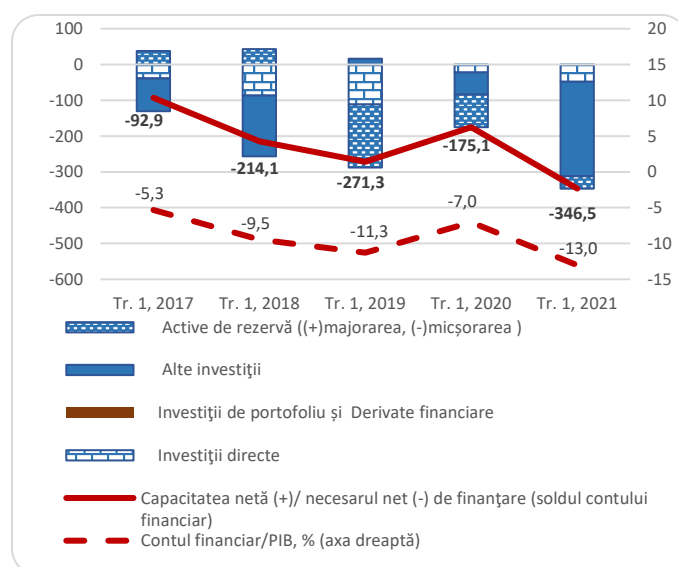
Contul financiar a înregistrat intrări nete de capital, necesare pentru finanțarea deficitului contului curent, în mărime de 346,5 mil. dolari. Acumularea netă a pasivelor a însumat 120,1 mil. dolari, în timp ce activele financiare nete s-au micșorat cu 226,4 mil. dolari.

Sursa principală de finanțare a deficitului contului curent o constituie activele sub formă de numerar și depozite, care au înregistrat scăderi considerabile cu 187 mil. dolari. De asemenea, la finanțarea deficitului de cont curent au contribuit într-o mare măsură creditele comerciale și avansurile acordate entităților rezidente de către partenerii comerciali nerezidenți, activele oficiale de rezervă ale BNM și împrumuturile externe.

Principalele componente ale contului financiar:

- investiții străine directe: -48,2 mil. dolari (de 2,3 ori mai mult comparativ cu trimestrul I 2020);
- investiții de portofoliu: -0,2 mil. dolari (de 1,5 ori mai puțin);
- derivate financiare: -0,2 mil. dolari (de 3,2 ori mai puțin);
- alte investiții: -263,4 mil. dolari (de 4,3 ori mai mult);
- active de rezervă: -34,6 mil. dolari (de 2,6 ori mai puțin)

Figura 4.7. Contul financiar, mil. dolari

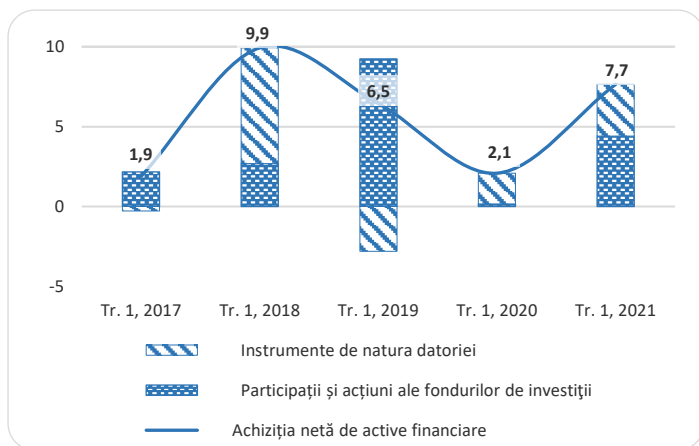
Notă: (+) ieșiri nete de capital, (-) intrări nete de capital

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Intrările capitalului sub formă de investiții străine directe au înregistrat o creștere de 2,3 ori față de trimestrul I 2020, dar nu au atins nivelul pre-criză.

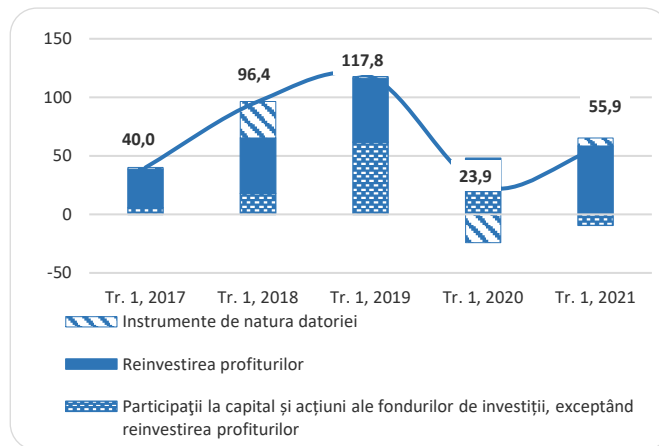
Investițiile directe au înregistrat intrări nete de capital în valoare de 48,2 mil. dolari (de 2,2 ori mai mult față de trimestrul I 2020), ca urmare a creșterii nete de pasive cu 55,9 mil. dolari, în timp ce activele nete s-au majorat cu 7,7 mil. dolari.

Figura 4.8. Achiziția netă de active financiare a investițiilor directe pe instrumente, mil. dolari

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Figura 4.9. Acumularea netă de pasive a investițiilor directe pe instrumente, mil. dolari

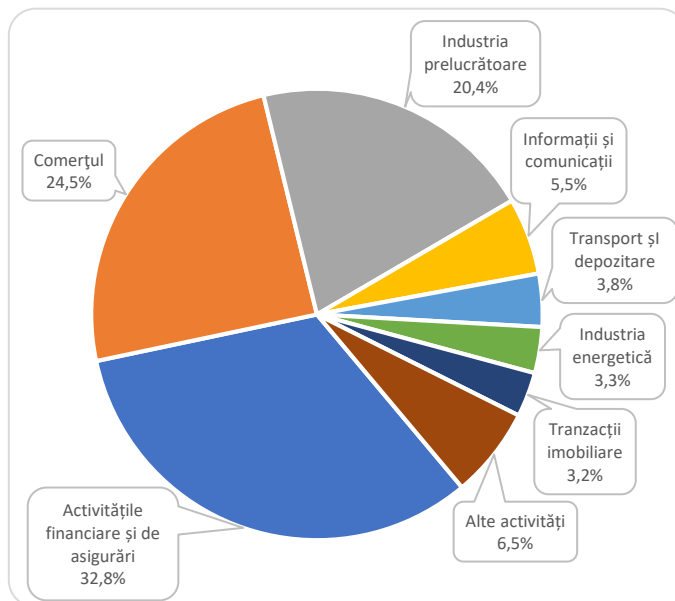
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Stocul total de pasive sub formă de investiții directe acumulat la 31.03.2021 a fost evaluat la 4734,5 mil. dolari (în creștere cu 3,5% față de 31.03.2020), din care participațiile la capital dețin o pondere de 59,9%, împrumuturile de datorie – 40,1%.

În distribuția geografică a capitalului acumulat, investitorilor din țările UE le-au revenit ponderea majoră – 82,2%, celor din țările CSI – 5,9%, altor țări – 11,9%. Principalii investitori străini în Moldova sunt originari din Cipru, Olanda, România, Franța, Bulgaria, Rusia, Austria, Marea Britanie etc.

Principalele activități economice care au beneficiat de ISD sunt activitățile financiare și de asigurări (32,8%), comerțul (24,5%) și industria prelucrătoare (20,4% din stocul total de pasive a investițiilor directe sub formă de capital propriu). Alte activități care au atras investitori străini au fost informații și comunicații (5,5%), transport și depozitare (3,8%), industria energetică (3,3%), tranzacții imobiliare (3,2%).

Figura 4.10. Structura ISD pe activități economice (capital propriu) la 31.03.2021, %

Sursă: Banca Națională a Moldovei

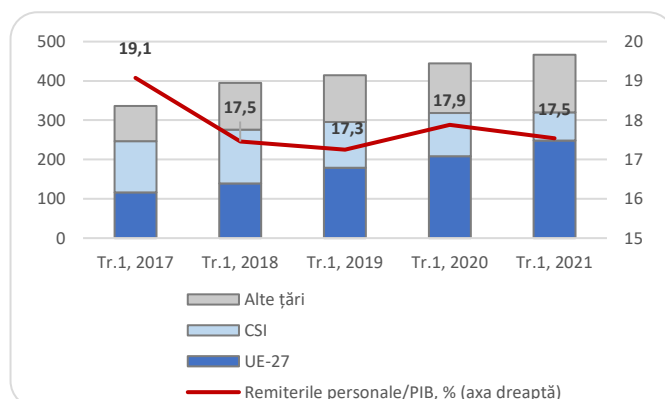
Activele oficiale de rezervă s-au diminuat pe parcursul trimestrului I 2021 cu 34,7 mil. dolari, astfel contribuind la finanțarea deficitului contului curent (negativ modificarea totală a activelor țării).

Remiterile personale¹

Conform datelor statisticii Balanței de plăți, în trimestrul 1 2021 volumul remiterilor personale primite de rezidenții Republicii Moldova a constituit 466,5 mil. dolari (17,5% în raport cu PIB), fiind în creștere cu 5% față de perioada similară a anului 2020.

Majorarea remiterilor personale a fost determinată în totalitate de creșterea fluxurilor din țările UE și alte țări de 19,3% și 16,3%, respectiv. Concomitent, fluxurile din țările CSI au înregistrat o diminuare cu 35,1%.

Figura 4.11. Remiterile personale primite de rezidenții Republicii Moldova din străinătate, mil. dolari

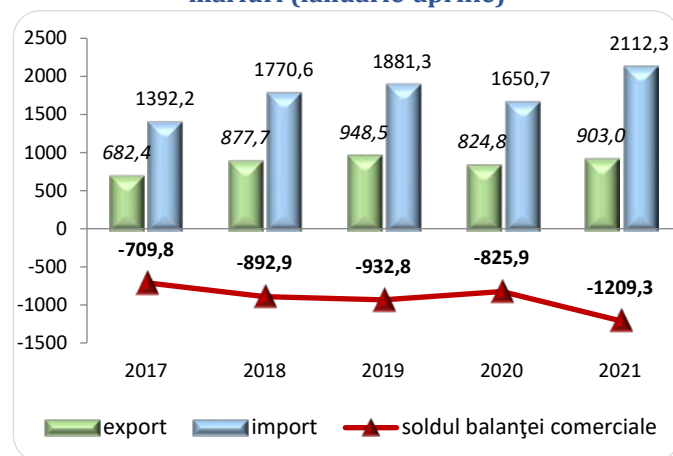

Sursă: Banca Națională a Moldovei

4.2. Comerț internațional cu mărfuri

Valoarea totală a comerțului internațional cu mărfuri în trimestrul I 2021 a fost de 2263,8 mil. dolari SUA, înregistrând o creștere de 11,0% față de trimestrul I 2020, înregistrând creștere atât exporturile (FOB) cu 37,7 mil. dolari (+5,6%), cât și importurile (CIF) – cu 186 mil. dolari (+13,6%). În aceste condiții, deficitul balanței comerciale (FOB/CIF) a crescut cu 21,6%, de la nivelul de -690,1 mil. dolari (trimestrul I 2020) la -838,4 mil. dolari (trimestrul I 2021).

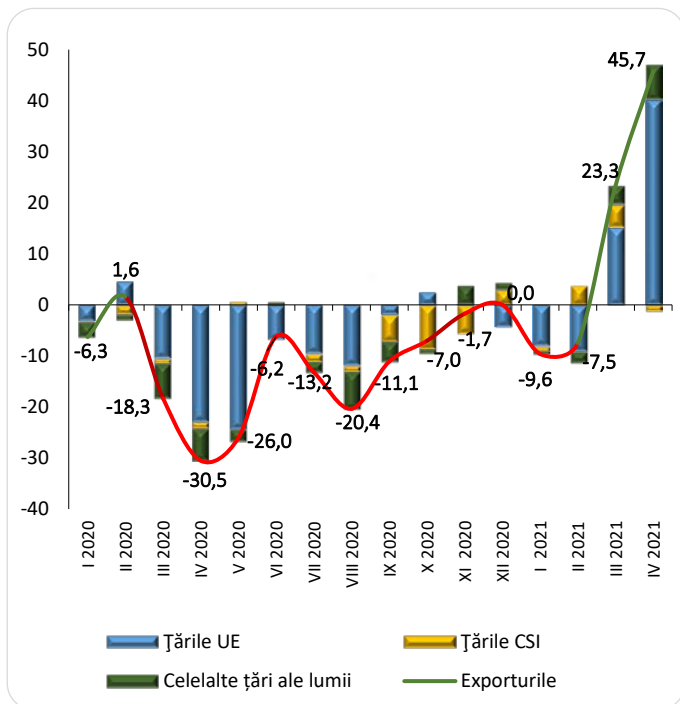
Figura 4.12. Evoluția comerțului internațional cu mărfuri (ianuarie-aprilie)

Sursă: Biroul Național de Statistică

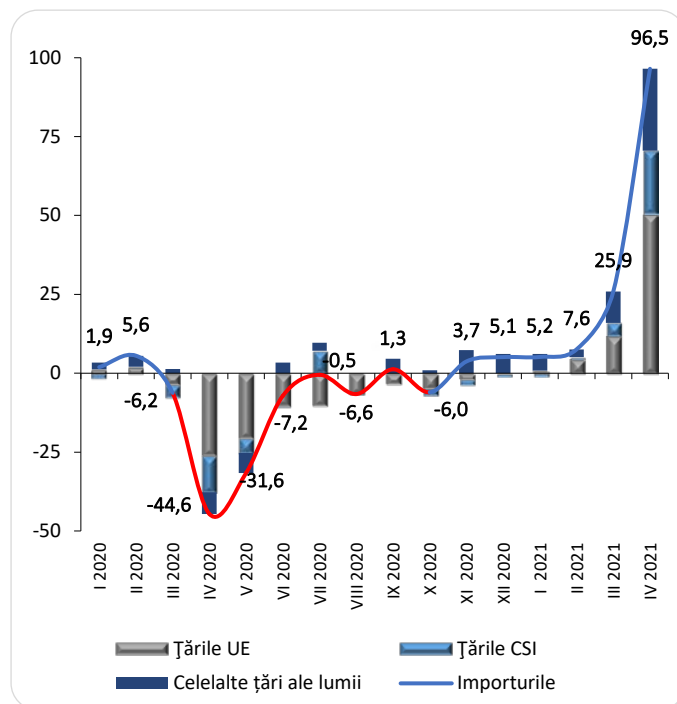
¹ Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la Balanța de plăți și reflectă valoarea remunerării nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara de prestare a muncii și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice, indiferent de sursa de proveniență a acestora.

Figura 4.13. Evoluția lunară a exporturilor (%) și contribuția pe grupe de țări (p.p.), în anii 2020-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.14. Evoluția lunară a importurilor (%) și contribuția pe grupe de țări (p.p.), în anii 2020-2021

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență:

- atenuarea treptată a impactului negativ al pandemiei COVID;
- cererea externă pasivă din partea țărilor partenere;
- restabilirea cererii interne față de bunuri din partea agenților economici și a populației;
- deficitul de producție agricolă ca rezultat al condițiilor meteorologice nefavorabile din anul 2020 a condus la creșterea semnificativă a importurilor.
- baza joasă de comparație

4.2.1. Exporturi (FOB)

Exporturile spre toate grupele de țări au crescut

↑ Principala destinație a exporturilor RM rămân **țările Uniunii Europene**, cu o pondere de 64,4%. Livrările de mărfuri către această grupă de state au înregistrat o creștere de 9,8% și au contribuit pozitiv la dinamica exporturilor cu 6,3 p.p. S-a majorat exportul de *Fire, țesături, articole textile*, precum și *Mobilă și părțile ei* – de câte 1,6 ori, *Mașini și aparate electrice* – de circa 1,5 ori, *Îmbrăcăminte și accesorii* – cu circa 15% etc.

S-au diminuat exporturile de *Semințe și fructe oleaginoase* de circa 2,6 ori, *Cereale și preparate pe bază de cereale* – de circa 1,9 ori, *Legume și fructe* - cu circa 29% etc.

Exporturile **spre țările CSI** s-au majorat cu 11,9%, deținând o pondere de circa 16% din total au contribuit pozitiv la dinamica exporturilor cu 1,9 p.p. Exportul de *Produse medicinale și farmaceutice*, cu o pondere de 16,2% din exporturi spre CSI, a sporit de circa 2 ori. S-a majorat de circa 8 ori exportul de *Petrol, produse petroliere*, astfel, ponderea acestuia în exporturi CSI a atins circa 7%. Totodată, au scăzut exporturile de *Legume și fructe* - cu circa 19%, *Cereale și preparate pe bază de cereale* - cu circa 20%, *Mașini și aparate electrice* – cu circa 28% etc.

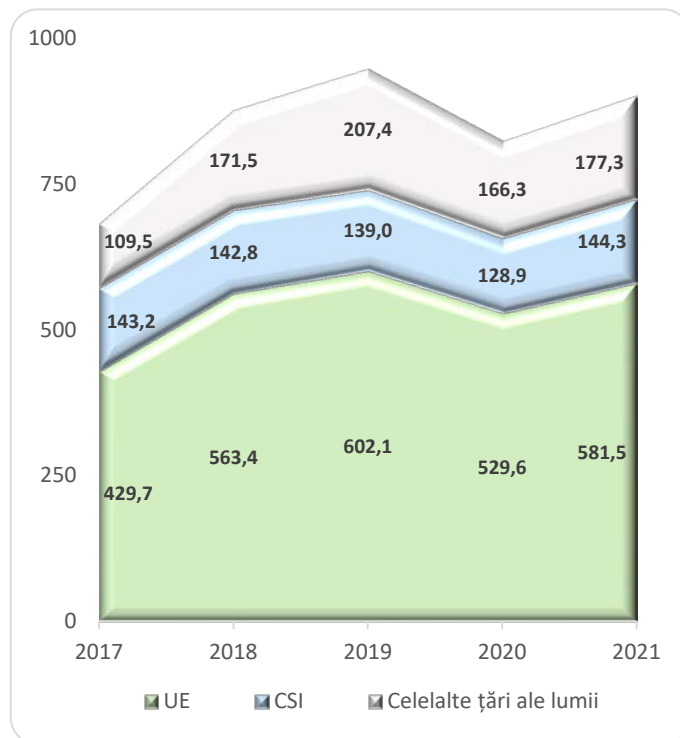
Celelalte țări ale lumii – exporturile către această grupă de țări au constituit circa 19,6% din total și au crescut cu 6,6%, contribuția pozitivă la dinamica exportului total a fost de 1,3 p.p.

Top 10 țări - principali parteneri comerciali ai RM au absorbit 78% din exporturi

România, cu o pondere de 27,4% în total exporturi, rămâne a fi unul din principalii parteneri comerciali ai RM. Exporturile spre această țară s-au majorat cu 22,1%. Totodată, acest volum este inferior cu circa 5% celui din perioada similară a anului 2019, an precedent pandemiei Covid-19. Au crescut livrările spre Turcia de circa 1,7 ori, Ucraina – cu circa 36%, Germania – cu circa 31%, Federația Rusă – cu circa 10% etc.

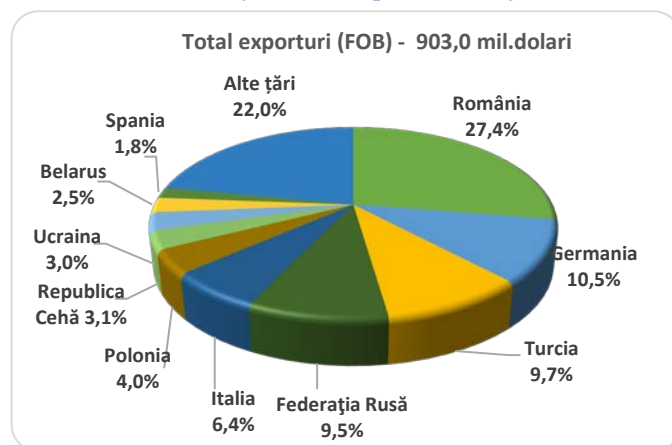
Concomitent au scăzut livrările spre Italia – cu circa 19%, Spania – cu circa 11%, Belarus – cu 7% etc.

Figura 4.15. Exporturile cu mărfuri pe grupe de țări, mil. dolari (ianuarie-aprilie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.16. Principalele țări partenere, (ianuarie-aprilie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Exportul pe secțiuni de mărfuri conform CSCI, rev.4

Analiza exporturilor pe secțiuni de mărfuri denotă că circa 80% din principalele secțiuni de mărfuri au înregistrat creșteri ale livrărilor pe piața externă

Secțiunile de mărfuri care au contribuit pozitiv la dinamica exporturilor:

- **mașini și echipamente** – s-au majorat cu circa 49% (inclusiv *mașini și aparate electrice* – cu circa 46%, *vehicule rutiere* – de circa 2,2 ori)
- **articole manufacturate diverse** – cu circa 30% (inclusiv *mobilă și părțile ei* – de circa 1,6 ori, *îmbrăcăminte și accesorii* – cu circa 22%)
- **mărfuri manufacturate** – cu 41% (inclusiv *fire, țesături, articole textile* – de 1,5 ori)
- **produse chimice** – în creștere cu circa 39% (inclusiv *produse medicinale și farmaceutice* – s-au majorat, de circa 2 ori)

Condițiile climaterice nefavorabile din anul 2020 au compromis producția agricolă. Ca rezultat, două secțiuni de mărfuri au înregistrat scăderi ale volumului exporturilor, astfel influențând negativ dinamica exporturilor:

- **Produse alimentare și animale vii** – în scădere cu circa 38% (inclusiv grupele: *cereale și preparate pe bază de cereale* s-a diminuat de circa 2,5 ori, *legume și fructe* – cu circa 23%).
- **uleiuri, grăsimi** – s-au micșorat de circa 1,8 ori (inclusiv: *grăsimi și uleiuri vegetale* - exportul acestora s-a diminuat de circa 1,8 ori)

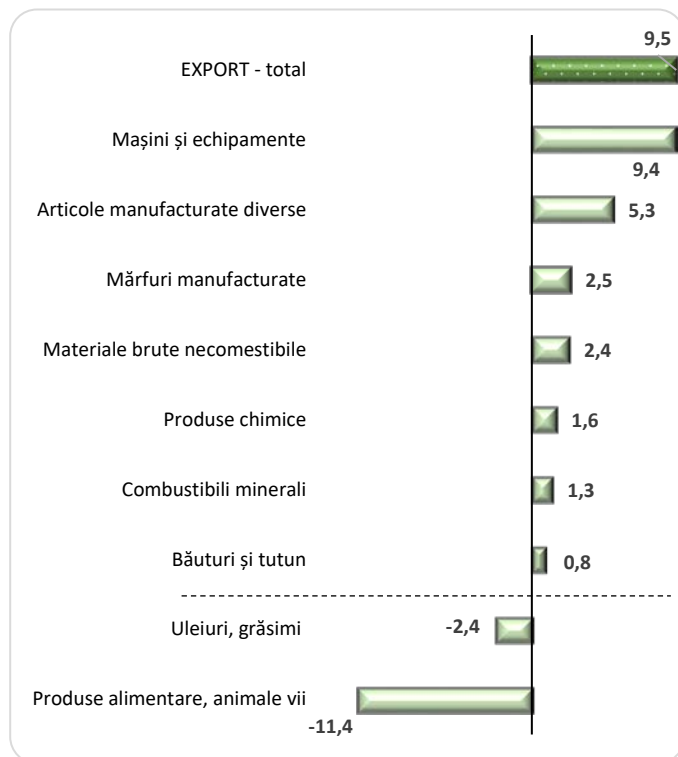
Comparativ cu ianuarie-aprilie 2020 s-a majorat ponderea secțiunilor de mărfuri:

- *mașini și echipamente (+6,9 p.p.)*
- *articole manufacturate diverse (+3,3 p.p.)*
- *mărfuri manufacturate (+1,7 p.p.)*
- *materiale brute necomestibile (+1,3 p.p.)*

Secțiunile de mărfuri, ponderea cărora s-a diminuat:

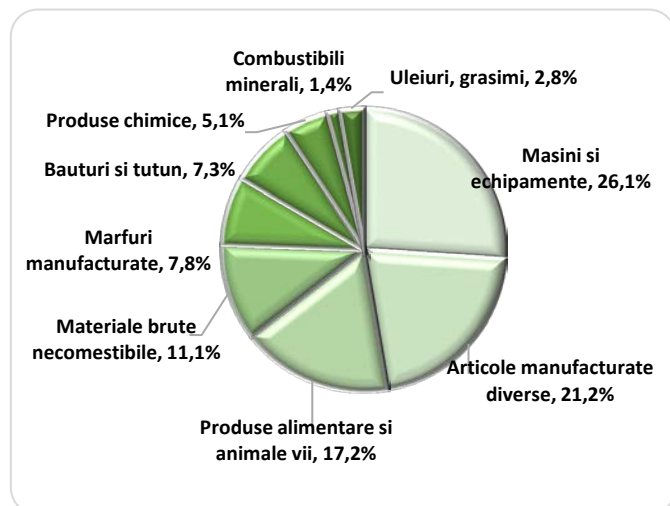
- *produse alimentare și animale vii (-13,0 p.p.)*
- *uleiuri, grăsimi (-2,6 p.p.)*

Figura 4.15. Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor (p.p.) pe secțiuni de mărfuri, p.p. (ianuarie-aprilie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.17. Exporturile (FOB) pe principalele secțiuni conform CSCI, rev.4 (ianuarie-aprilie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

4.2.2. Importuri (CIF)

Au crescut importurile din toate grupele de țări:

Țările UE – cu o pondere de 47,6% în total import, au înregistrat o creștere de 29,3% și au contribuit pozitiv la dinamica importurilor cu 13,8 p.p. Toate secțiunile de mărfuri au înregistrat creșteri ale valorii importurilor. Astfel, s-a majorat importul de *Vehicule rutiere* – de circa 1,7 ori, *Mașini și aparate electrice* de circa 1,6 ori, *Fire, țesături, articole textile* – cu circa 33%, *Produse medicinale și farmaceutice* – cu circa 17%, *Petrol, produse petroliere* – cu circa 16% etc.

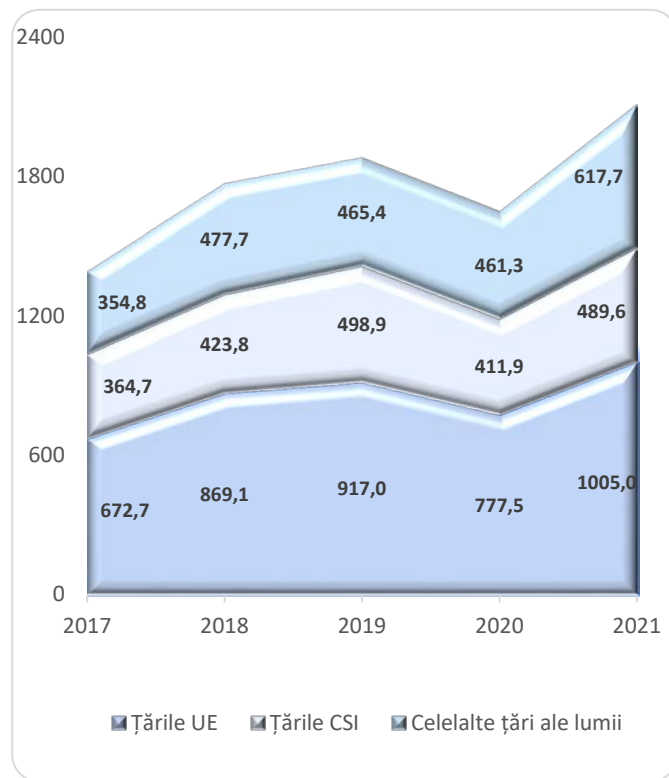
Țările CSI – pondere de 23,2%, în creștere cu 18,9%, contribuția pozitivă constituind 4,7 p.p. S-a majorat importul de *Vehicule rutiere* – de circa 1,8 ori, *Produse medicinale și farmaceutice* – de circa 2 ori, *Mașini și aparate electrice* – de circa 1,6 ori, *Petrol, produse petroliere* – cu circa 27% etc. Totodată, au scăzut importurile de *Îngrășăminte minerale sau chimice* – cu circa 23%, *Gaz și produse industriale din gaz* – cu 0,8% etc.

Celelalte țări ale lumii, cu o pondere de 29,2%, au înregistrat o creștere de 33,9%, contribuția pozitivă la evoluția importurilor constituind 9,5 p.p.

Circa 76% de mărfuri au fost importate din top 10 țări - principali parteneri comerciali ai RM

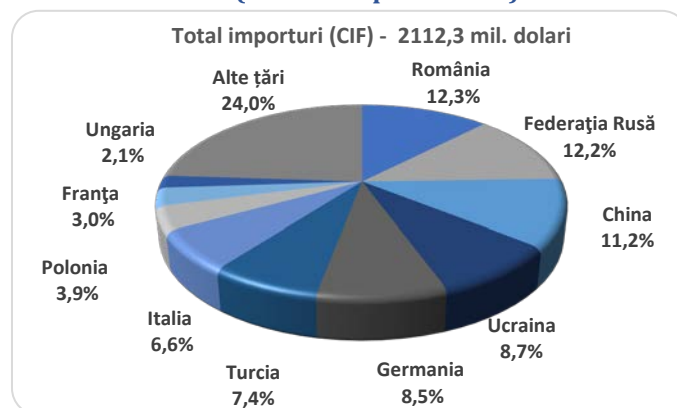
Din toate țările top 10 – principali parteneri comerciali ai RM importurile s-au majorat. Astfel, importurile din China s-au majorat cu circa 41%, Italia și Turcia – cu câte 40%, România – cu circa 27,0%, Germania – cu circa 29%, Franța – cu circa 22% etc.

Figura 4.18. Importurile cu mărfuri pe grupe de țări, mil. dolari (ianuarie-aprilie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.19. Principalele țări partenere, (ianuarie-aprilie 2021)

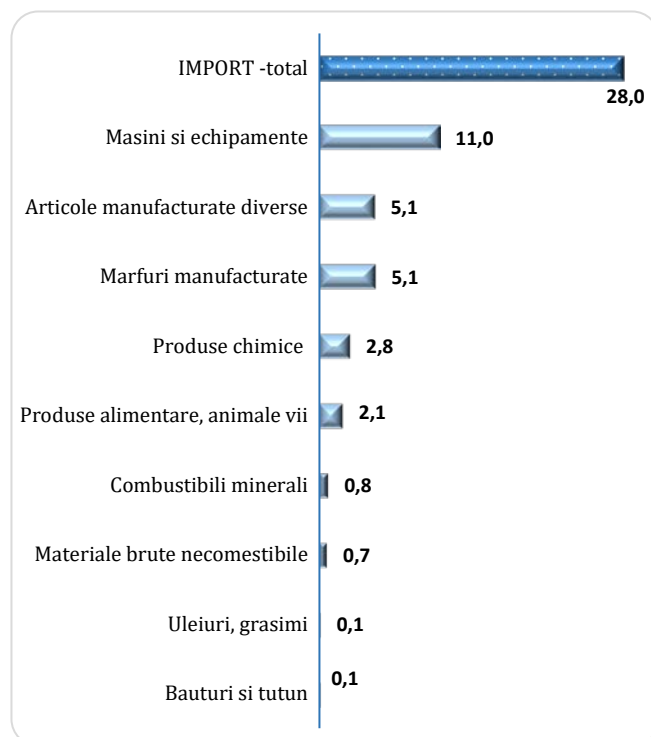
Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 4.20. Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor pe secțiuni conform CSCI, rev.4, p.p. (ianuarie-aprilie 2021)

Importul pe principalele secțiuni de mărfuri

Majorarea cererii interne față de bunuri din partea agenților economici, rezultat al relansării activităților economice, precum și sporirea cererii din partea populației a condus la majorarea semnificativă a importurilor. Astfel, toate secțiunile de mărfuri au înregistrat creșteri ale valorii importurilor față de ianuarie-aprilie 2020 și, respectiv, au influențat pozitiv dinamica importurilor:

- **mașini și echipamente** - în creștere de circa 1,5 ori (grupul *mașini și aparate electrice*, în creștere de circa 1,6 ori, *vehicule rutiere* - de circa 1,8 ori mai mult);
- **articole manufacturate diverse** - s-au majorat de circa 1,5 ori (inclusiv *îmbrăcăminte și accesorii* - în creștere de circa 1,7 ori);
- **mărfuri manufacturate** - au crescut cu circa 29% (inclusiv *fire, țesături, articole textile* - cu 27%);
- **produse chimice** - în creștere cu circa 16% (din care *produse medicinale și farmaceutice* - s-au majorat cu circa 26%) etc.

Sursă: Biroul Național de Statistică

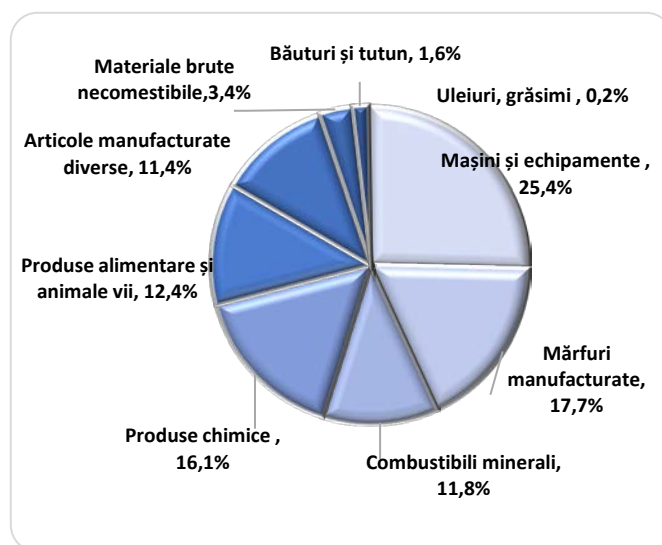
S-a majorat ponderea secțiunilor de mărfuri în total import comparativ cu ianuarie-aprilie 2020:

- *mașini și echipamente* (+3,9 p.p.)
- *articole manufacturate diverse* (+1,9 p.p.)

Secțiunile de mărfuri ponderea cărora s-a diminuat față de ianuarie-aprilie 2020:

- *combustibili minerali* (-2,5 p.p.)
- *produse chimice* (-1,7 p.p.)
- *produse alimentare și animale vii* (-1,3 p.p.)

Figura 4.21. Importurile (CIF) pe principalele secțiuni conform CSCI, rev.4 (ianuarie-aprilie 2021)

Sursă: Biroul Național de Statistică

4.2.3. Indicii comerțului internațional cu mărfuri în trimestrul I 2021

Exporturi:

volumul fizic² s-a micșorat cu 7,0% față de trimestrul I 2020, din care în țările Uniunii Europene cu 12,6%. În țările CSI și în celelalte țări ale lumii s-a majorat cu 5,6% și 1,6%, respectiv.

valoarea unitară³ (prețurile) s-a majorat cu 13,6%, inclusiv în țările UE – cu 12,3%, în țările CSI – cu 11,9%, în celelalte țări ale lumii – cu 19,7%.

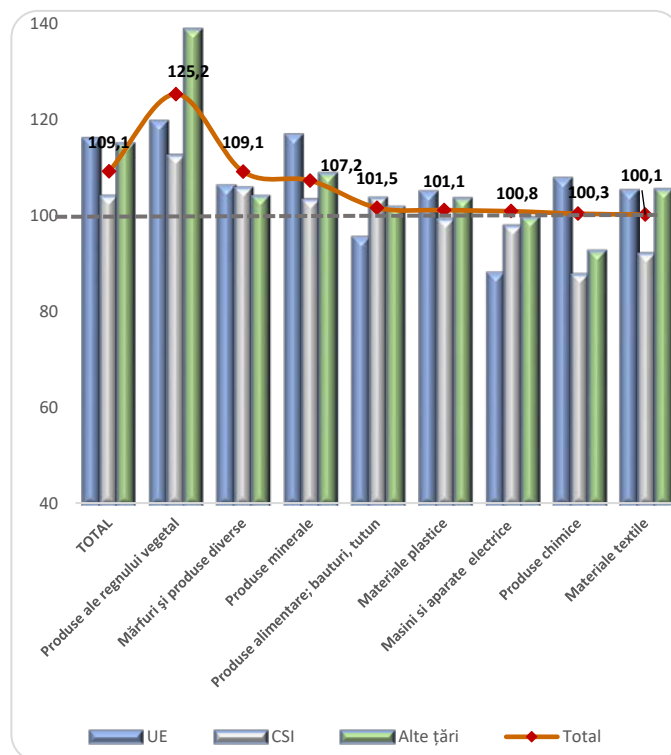
Importuri:

volumul fizic a crescut cu 9,2%, inclusiv din țările UE – cu 4,5%, din țările CSI – cu 9,5% și din celelalte țări – cu 17,0%.

valoarea unitară (prețurile) s-a majorat cu 4,1%, inclusiv din țările UE – cu 8,1%, din celelalte țări ale lumii – cu 4,2%, iar din țările CSI – s-a diminuat cu 6,5%.

Indicele raportului de schimb (în engl. „Terms of trade”)⁴ a constituit 109,1%: eficiența comerțului exterior s-a majorat comparativ cu trimestrul I 2020 (108,5%).

Figura 4.22. Indicele raportului de schimb pe secțiuni de mărfuri în trimestrul I 2021 (%)

Sursă: Biroul Național de Statistică, calculele MEI

² Indicii volumului fizic reflectă evoluția (creștere/descreștere) **cantității** de mărfuri exportate și importate. În Republica Moldova se calculează după formula Laspeyres.

³ Indicii valorii unitare indică evoluția (creștere/descreștere) **prețurilor** la mărfurile exportate și importate. Acest indice se calculează având la bază valorile unitare (medii) exprimate în dolari SUA, conform formulei Paasche. Baza de calcul utilizată pentru calcularea indicilor valorii unitare la mărfurile exportate și importate este anul precedent. Calcularea indicilor valorii unitare se efectuează în baza datelor obținute din declarațiile vamale separat pentru fiecare marfă, grup de mărfuri și pe total exporturi (importuri), în conformitate cu Nomenclatorul Mărfurilor. În mărfurile alese pentru calcul (mărfuri reprezentative) se includ toate mărfurile omogene, cu informații disponibile asupra cantității și costului, și prezente atât în perioada de raport, cât și în perioada de bază.

⁴ **Indicele raportului de schimb** reprezintă raportul dintre indicele prețului de export și prețului de import: dacă indicele este sub 100%, reprezentând deteriorarea indicelui, rezultă că prețurile de export sunt mai mici decât prețurile de import.

5. Sectorul social

5.1. Piața muncii

Forța de muncă (populația activă), care include populația ocupată și șomerii a constituit 833,9 mii persoane, cu 6,6 mii (0,8%) mai puțin față de trimestrul I 2020

Populația în afara forței de muncă:

- 60,7% din total populație de vârsta 15 ani și peste
- depășește forța de muncă de circa 1,5 ori!

Populația ocupată

În trimestrul I 2021 comparativ cu trimestrul I 2020 s-a micșorat numărul populației ocupate cu circa 8,3 mii persoane, inclusiv:

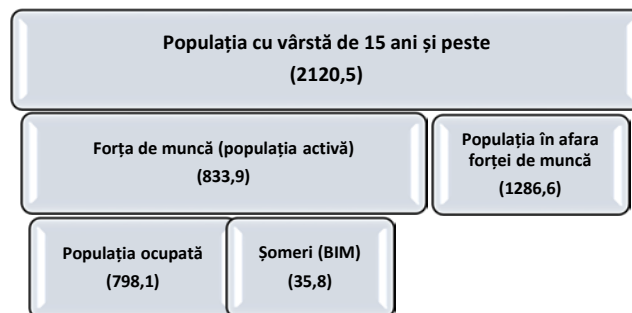
- *Comerț cu ridicata și cu amănuntul, Activități de cazare și alimentație publică* - cu circa 9,6 mii persoane (-6,3%)
- *Transport, informații și comunicații* - cu circa 2,5 mii persoane (-3,8%)

Aceste 2 activități economice au fost cele mai afectate de restricțiile impuse de autorități întru combaterea răspândirii pandemiei Covid-19 pe parcursul anului 2020, precum și în trimestrul I 2021.

Relansarea activității în sectoarele economiei naționale a contribuit la reducerea numărului de șomeri. Astfel, numărul de **șomeri înregistrați** la oficiile forței de muncă în ianuarie-mai 2021 a scăzut cu circa 34% comparativ cu ianuarie-mai 2020 și a constituit circa 15,9 mii persoane. Doar circa 21% din aceștia au fost plasați în câmpul muncii.

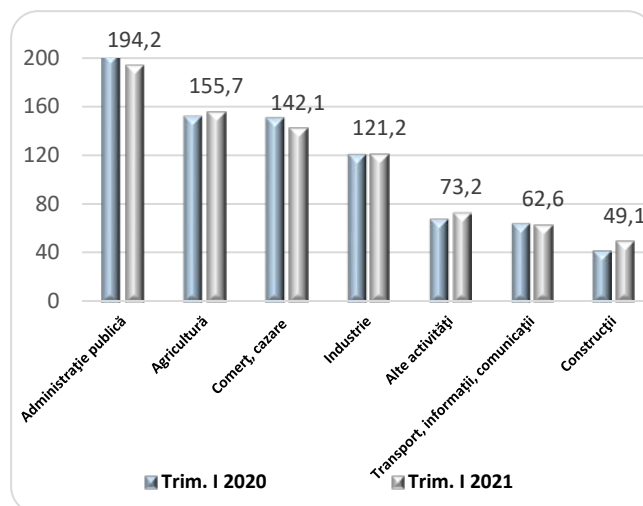
Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în trimestrul I 2021 a înregistrat valoarea de 4,3%, fiind mai înaltă față de trimestrul I 2020 (4,1%).

Figura 5.1. Repartizarea populației de 15 ani și peste (trimestrul I 2021), mii persoane

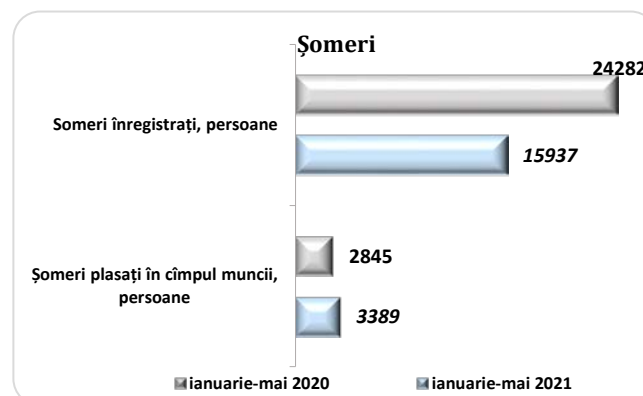
Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 5.2. Populația ocupată pe activități economice, mii persoane

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 5.3. Numărul șomerilor, persoane

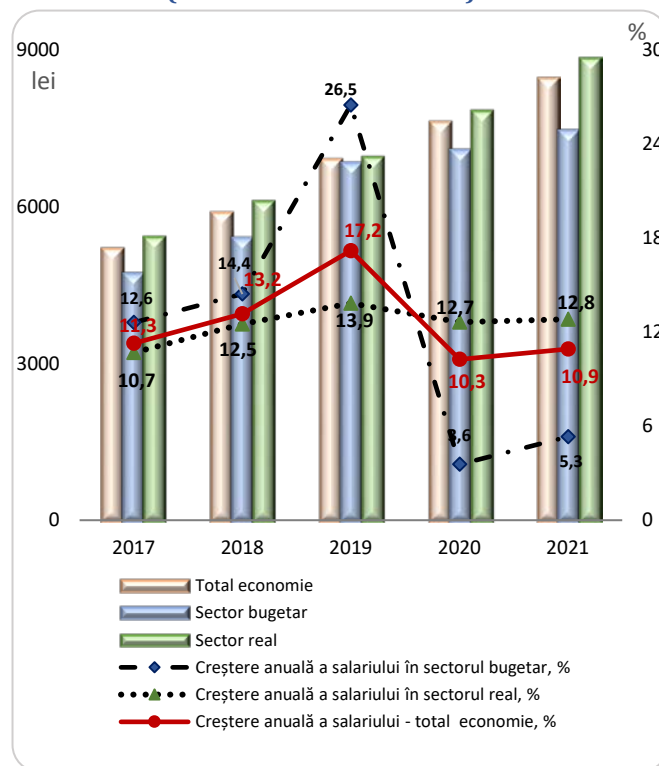

Sursă: ANOFM

5.2. Remunerarea muncii

- ↑ **Câștigul salarial mediu lunar brut** al unui salariat din economia națională în trimestrul I 2021 a constituit 8468,6 lei și s-a majorat cu 10,9% în termeni nominali și cu 10,0%, în termeni reali față de trimestrul I 2020. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 401 Euro sau 484 dolari SUA.
- ↑ **Sectorul bugetar** – 7463 lei, în creștere cu 4,5% în termeni reali. Ritmul de creștere al salariului, în termeni reali, se datorează bazei joase de calcul în trimestrul I 2020, precum și IPC mediu în trimestrul I 2021 (100,78%).
- ↑ **Sectorul real** – 8839,8 lei, cu 12% mai mult (în termeni reali), rezultat al influenței următorilor factori: efectele pandemiei COVID-19 (scăderea numărului salariaților cu 0,4%), IPC mediu (trimestrul I 2021-100,78%)

Figura 5.4. Evoluția câștigului salarial mediu pe economie, sectorul bugetar și real, (trimestrul I 2017- 2021)

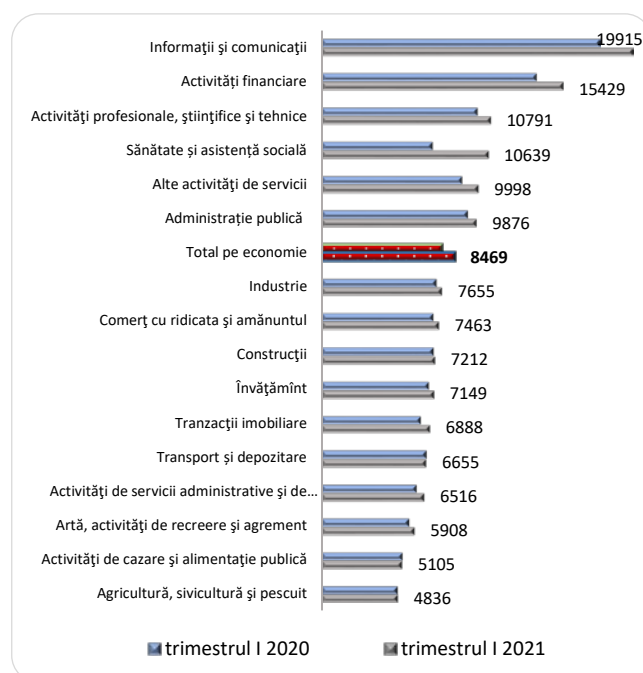
Sursă: Biroul Național de Statistică

Salarii mai mari decât media pe țară au fost achitate în activități precum: Informații și comunicații (de circa 2,4 ori), Activități financiare și de asigurări (1,8 ori), Activități profesionale, științifice și tehnice (+27%), *Urmare majorării cu 30% din 1 septembrie 2020 și cu 30% din 1 ianuarie 2021, salariul mediu din sănătate și asistență socială a depășit cu circa 26% salariul mediu lunar pe economie, iar comparativ cu trimestrul I 2020 s-a majorat de circa 1,5 ori.*

Salarii mai mici au fost achitate în Agricultură (circa 57% față de media economie), Activități de cazare și alimentație publică (60%), Artă (70%), Tranzacții imobiliare (81%), Învățământ (84%), Comerț cu ridicata și amănuntul (88%) etc.

O singură activitate economică *Activități de cazare și de alimentație publică* a înregistrat scădere a câștigului salarial mediu lunar, fiind afectată de restricțiile impuse de autorități, urmare măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19 în anul 2020 și trimestrul I 2021.

Figura 5.5. Câștigul salarial mediu lunar pe activități economice, lei

Sursă: Biroul Național de Statistică

5.3. Veniturile și cheltuielile populației

Veniturile disponibile medii lunare ale populației în anul 2020 au constituit în medie pe o persoană 3096,6 lei, în creștere cu 7,5% (în termeni nominali) față de anul 2019, din acestea:

- venituri disponibile bănești – 2875,1 lei (92,8% din total)
- venituri disponibile în natură – 221,5 lei (7,2%).

Veniturile lunare ale populației din *mediul urban* pentru o persoană au constituit 3695,2 lei, de 1,4 ori mai mari comparativ cu veniturile populației din mediul rural. Principalele surse de venituri:

- activitatea salarială – 61,0%
- prestațiile sociale – 17,9%.

În *mediul rural* veniturile lunare ale populației a constituit 2702,2 lei. Principalele surse de venituri:

- activitatea salarială – 40,5%;
- prestațiile sociale - 20,7%
- transferurile din afara țării - 16,1%
- activitatea individuală agricolă – 15,2%.

Cheltuielile medii lunare de consum ale populației în anul 2020 au constituit în medie pe o persoană 2791,2 lei, practic la nivelul anului precedent.

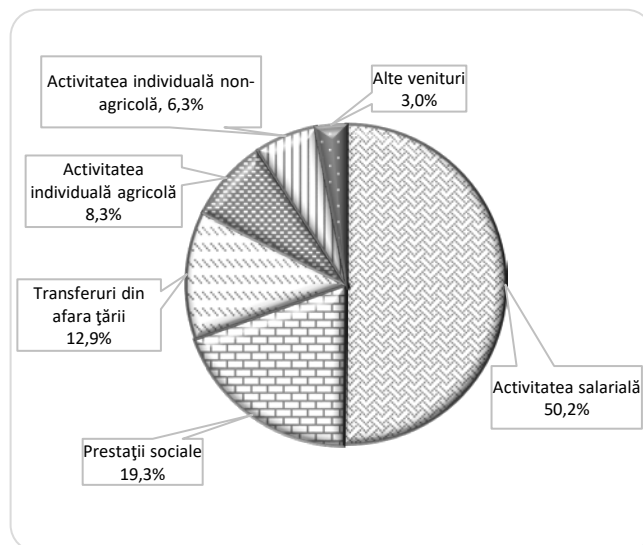
În *mediul urban* cheltuielile de consum ale populației au fost în mărime de 3488,8 lei, de 1,5 ori mai mari față de cheltuielile populației din mediul rural. Principalele cheltuieli în mediul urban:

- asigurarea consumului de produse alimentare, 39,8% din total cheltuieli lunare de consum;
- dotarea și întreținerea locuinței – 21,1%;
- îmbrăcăminte, încălțăminte - 8,4%;
- transport - 6,3%
- servicii de sănătate – 5,3% etc.

În *mediul rural* cheltuielile de consum ale populației au constituit 2331,6 lei. Principalele cheltuieli:

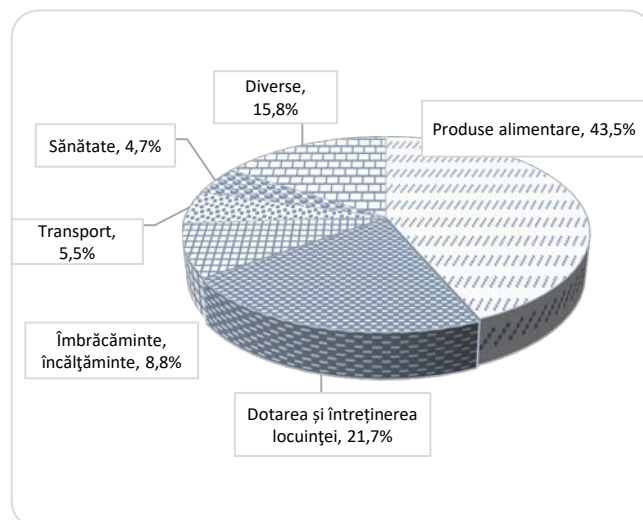
- produse alimentare - 44,2% din total;
- dotarea și întreținerea locuinței – 22,3%;
- îmbrăcăminte, încălțăminte - 9,3% etc.

Figura 5.6. Structura veniturilor disponibile în anul 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Figura 5.7. Structura cheltuielilor de consum în anul 2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Secția modelare și prognozare economică, 07.06.2021

0 22 250 - 632

0 22 250 - 626

0 22 250 - 627